

Wojewódzki
Urząd Pracy
w Lublinie

Sytuacja na rynku pracy w województwie lubelskim w 2020 roku

Lublin, 2021 r.

Opracowanie:
Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
Redakcja:
Beata Kędra
Wydział Badań i Analiz

Sytuacja na rynku pracy

w województwie lubelskim w 2020 r.

Copyright by Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

Redakcja: Beata Kędra

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie

Publikacja elektroniczna: [Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie](#)

Publikacja opublikowana na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0
Polska (CC BY-SA 3.0)

Lublin 2021 r.

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Rynek pracy.....	5
3. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	42
4. Poradnictwo zawodowe.....	44
5. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	47
6. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.	53
7. Fundusz Pracy.	56
8. Polityka informacyjna	69
9. Podsumowanie	70

1. Wstęp

Dokonując analizy sytuacji na rynku pracy należy pamiętać, iż problem bezrobocia jest złożony i zależy od wielu czynników - m.in. kondycji gospodarki, warunków ekonomicznych i społecznych. Sytuacja gospodarcza oraz stan rozwoju województwa, powiatów i gmin są punktem wyjścia dla powstawania nowych miejsc pracy oraz dają powiatowym urządowi pracy, jak i Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy, możliwość podejmowania różnorodnych działań wspierających zatrudnienie. Jednakże należy pamiętać, iż sytuacja z jaką mamy do czynienia na rynku pracy nie zależy jedynie od aktywności podejmowanej przez publiczne służby zatrudnienia.

Rok 2020 i pandemia COVID-19 zarówno na świecie, w Polsce, jak i województwie przyniosły znaczące zmiany na rynku pracy. W związku z tym, w dość trudnym czasie pandemii, Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie we współpracy z powiatowymi urządami pracy województwa lubelskiego podejmował się realizowania polityki zatrudnienia, w taki sposób, by jak najtrafniej dopasować działania, projekty i akcje do zgłaszanych potrzeb czy to pracodawców, czy bezrobotnych oraz realizować działania antykryzysowe wdrożone, aby ochronić jak największą liczbę miejsc pracy. Potwierdzeniem słuszności podjętych działań są dane i wskaźniki określające sytuację na rynku pracy przedstawione w tym dokumencie.

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie po raz kolejny przygotował dokument podsumowujący „Sytuacja na rynku pracy w województwie lubelskim”. Opracowanie skupia się przede wszystkim na działaniach realizowanych przez powiatowe urzędy pracy oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie w 2020 roku w obszarze szeroko pojętego rynku pracy, które przyczyniły się do tego by kryzys społeczno-gospodarczy wywołany pandemią spowodował jak najniższy wzrost poziomu bezrobocia w województwie i utratę pracy przez jak najmniejszą liczbę pracujących.

Dokument ten stanowi realizację zapisów Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.). Każdego roku Sejmik Województwa Lubelskiego analizuje i ocenia sytuację społeczno-gospodarczą pod kątem tendencji i charakterystycznych zjawisk zachodzących na lokalnym rynku pracy.

W dokumencie wykorzystano dane pochodzące nie tylko ze statystyk opracowywanych przez Wojewódzki i powiatowe urzędy pracy, lecz również z publikacji Głównego Urzędu Statystycznego.

2. Rynek pracy

Prowadzenie polityki aktywizacyjnej poprzez programy rynku pracy, realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, upowszechnianie doradztwa zawodowego w regionie, wzrost aktywności instytucji szkoleniowych, a także współpraca z pracodawcami w ostatnich kilku latach przyczyniły się do poprawy sytuacji na rynku pracy województwa lubelskiego. Potwierdzeniem tego stanu rzeczy były wskaźniki i dane statystyczne ukazujące m.in. spadek poziomu bezrobocia. Niestety rok 2020 i ogólnoswiatowa pandemia COVID-19 zaburzyły trwającą hossę na rynku pracy i przyniosły niekorzystne zmiany społeczno-gospodarcze. Wszechobecna pandemia wymusiła na wszystkich gospodarkach wprowadzenie szeregu restrykcji, które znacząco wpłynęły na gospodarkę i funkcjonowanie społeczeństwa. Jednak pomimo tych wielu ograniczeń, bezrobocie rejestrowane wzrosło w niewielkim stopniu, zarówno w Polsce, jak i w województwie lubelskim. Udało się to dzięki wdrożonym działaniom antykryzysowym ukierunkowanym przede wszystkim na ochronę miejsc pracy i zachowanie płynności finansowej przedsiębiorstw. Dodatkowo negatywne skutki wprowadzonych obostrzeń są również łagodzone wsparciem z tzw. tarczy branżowej. Nadmienić należy tutaj, że w najtrudniejszej sytuacji są firmy działające w branży turystycznej, hotelarskiej i gastronomicznej. Potwierdzeniem słuszności podejmowanych przez publiczne służby zatrudnienia działań są przedstawione poniżej wskaźniki i dane statystyczne ukazujące sytuację na lokalnym rynku pracy. Nie należy jednak zapominać o tym, że obecnie obserwuje się dopiero początek tych znaczących zmian spowodowanych pandemią COVID-19. Część z problemów może uwidocznić się w późniejszym okresie, gdy firmy przestaną być objęte różnymi rodzajami wsparcia.

Według danych Urzędu Statystycznego w Lublinie w 2020 roku, w województwie lubelskim, przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było niższe o 0,8% w porównaniu z 2019 rokiem. Największy wzrost zatrudnienia w grudniu 2020 roku, w porównaniu z grudniem 2019 roku, odnotowano w sekcjach: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – o 15,9%, budownictwo – o 3,9%, transport i gospodarka magazynowa – o 3,6% oraz administrowanie i działalność wspierająca – o 0,7%. Natomiast spadek zatrudnienia nastąpił w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – o 2,6%, przemysł – o 2,3%, obsługa rynku nieruchomości - o 2,2%, handel; naprawa pojazdów samochodowych - o 2,1%, zakwaterowanie i gastronomia – o 1,6% oraz informacja i komunikacja – o 1,4%. Jeżeli natomiast chodzi o wynagrodzenia, to w 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie lubelskim wyniosło 4 585,19 zł, co oznacza wzrost o 5,4% w porównaniu z 2019 rokiem (rok wcześniej wzrost o 5,5%). Wzrost przeciętnych wynagrodzeń w grudniu 2020 roku w porównaniu do grudnia 2019 roku został odnotowany we wszystkich sekcjach. Największy wzrost wynagrodzeń dotyczył m.in.

sekcji: przetwórstwo przemysłowe, handel; naprawa pojazdów samochodowych, przemysł oraz zakwaterowanie i gastronomia.¹

W 2020 roku w porównaniu z 2019 rokiem sprzedaż detaliczna przedsiębiorstw handlowych i niehandlowych była wyższa o 2,1%, natomiast sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych była niższa o 0,4% (rok do roku). Najwyższy wzrost sprzedaży detalicznej odnotowano w sekcji „pozostałe”; zaś najwyższy spadek w sekcji „paliwa stałe, ciekłe i gazowe”.²

Niewielkie negatywne skutki trwającej od marca 2020 roku w Polsce pandemii COVID-19, w gospodarce województwa lubelskiego widać było również we wskaźnikach dotyczących produkcji sprzedanej przemysłu (spadek o 1,1%) oraz produkcji budowlano–montażowej (spadek o 0,1%).

Wyniki badań ankietowych Szybki Monitoring NBP – prognozy na I kw. 2021 roku potwierdzają, że w wyniku pandemii COVID-19 firmy w województwie lubelskim mają problem z obsadzeniem wakatów. Związane jest to ze zwiększoną ilością zwolnień lekarskich, izolacją, kwarantanną czy opieką nad dziećmi. Wyniki badań ankietowych pokazały, że zdecydowanemu zmniejszeniu uległ odsetek firm, które prognozowały poprawę swojej sytuacji w ciągu najbliższych 12 miesięcy (spadek z 30,8% do 8,3). Jednocześnie odsetek firm, prognozujących pogorszenie swojej sytuacji odnotował nieznaczny wzrost z 7,7% do 8,3%.³

Pomimo trudności w gospodarce, jakie przyniósł 2020 rok, był to kolejny rok, w którym nastąpił wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON - o 7 422 podmioty w porównaniu z 2019 rokiem. Z danych Urzędu Statystycznego w Lublinie wynika, iż 31 grudnia 2020 roku w województwie lubelskim zarejestrowanych było 192 737 podmiotów, z czego 184 816 to firmy z sektora prywatnego. Stanowiły one 4,1% wszystkich podmiotów w kraju. Większość firm - 60,2% - miało swoje siedziby w miastach. W samym Lublinie siedzibę miało 24,9% podmiotów. Wśród wszystkich podmiotów największą grupę stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – ponad 75%. 22,8% firm prowadziło działalność zaliczaną do sekcji PKD handel; naprawa pojazdów samochodowych.⁴

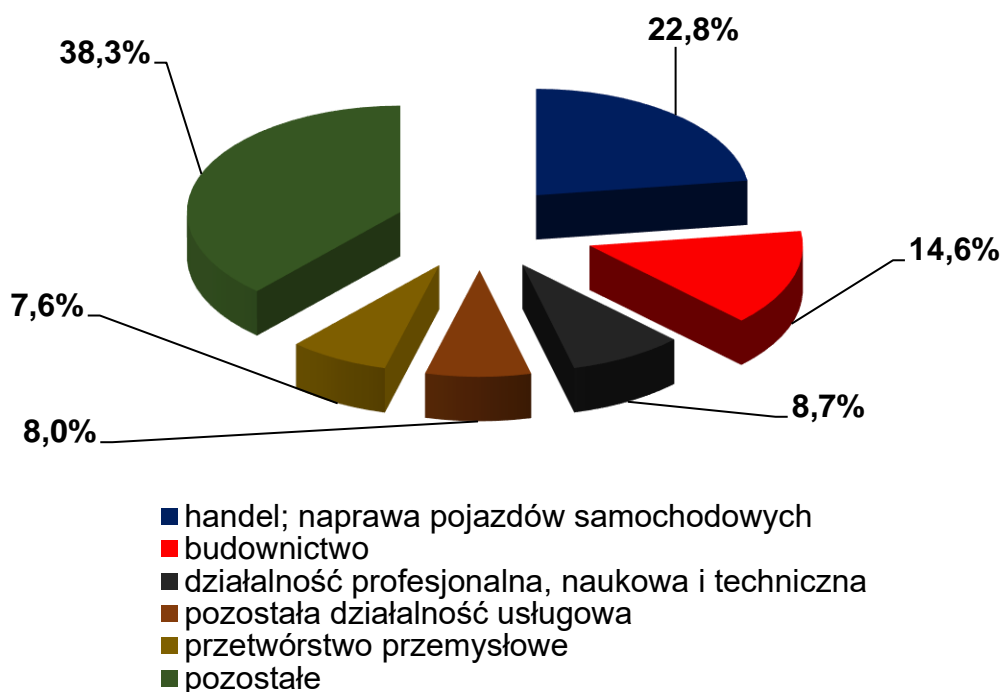
¹ Urząd Statystyczny w Lublinie, Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubelskiego w grudniu 2020 r., dostęp: 01.02.2021 r.

² Tamże.

³ Oddział Okręgowy NBP w Lublinie, Sytuacja gospodarcza woj. lubelskiego, Nr 01 (1/21), marzec 2021; str.11-13.

⁴Urząd Statystyczny w Lublinie, Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie lubelskim. Stan na koniec 2020 r., dostęp: 26.02.2021 r.

Wykres 1. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD (stan w dniu 31 grudnia 2020 roku).

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie lubelskim. Stan na koniec 2020 r., dostęp: 26.02.2021 r.

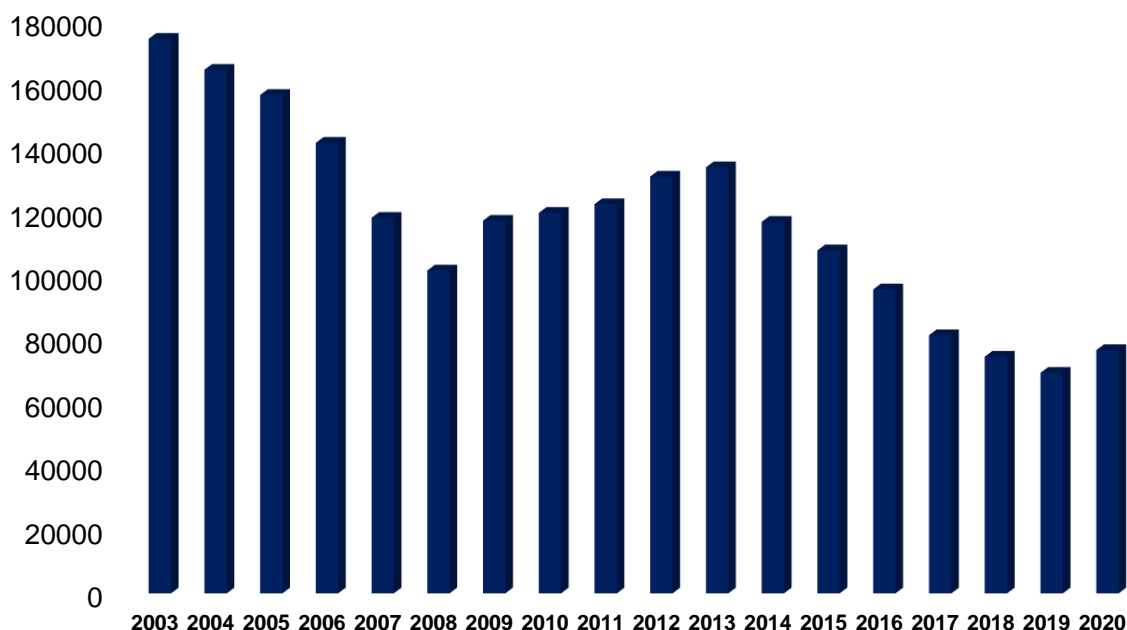
W grudniu 2020 roku w województwie lubelskim wpisano do rejestru REGON o 2,6% podmiotów więcej niż w listopadzie 2020 roku (1 174 nowe podmioty). Zdecydowaną większość nowo zarejestrowanych podmiotów stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W omawianym miesiącu z rejestru REGON wykreślono o 38,7% (699 podmiotów) więcej niż w listopadzie 2020 roku. Jeżeli chodzi o liczbę zawieszonych działalności, to w grudniu 2020 roku dotyczyło to 23 013 firm (więcej o 2,2% niż w listopadzie 2020 roku). 96% zawieszonych działalności dotyczyło osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

W trakcie trwania pandemii GUS przeprowadza wśród przedsiębiorców ankietę, dotyczącą ocen i oczekiwań wpływu pandemii COVID-19 na koniunkturę. W grudniu 2020 roku przedsiębiorcy z terenu województwa lubelskiego ocenili koniunkturę mniej pesymistycznie niż miało to miejsce chociażby w listopadzie 2020 roku.⁵ W ciągu ostatnich 6 lat mieliśmy do czynienia z systematyczną poprawą sytuacji na rynku pracy i spadkiem liczby osób będących bez zatrudnienia. Na koniec grudnia 2019 roku w województwie lubelskim zarejestrowanych było 69 379 osób bezrobotnych. Niestety zawirowania w 2020 roku spowodowane ogólnoświatowym kryzysem związanym z pandemią COVID – 19 przyniosły nieznaczny wzrost

⁵ Urząd Statystyczny w Zielonej Górze, Koniunktura gospodarcza, opinie formułowane przez jednostki z siedzibą w województwie lubelskim – grudzień 2020 r., dostęp 30.12.2020 r.

bezrobocia. I tak na koniec grudnia 2020 roku w województwie lubelskim zarejestrowanych było 76 505 osób bezrobotnych, tj. o 7 126 osób więcej (tj. o 10,3%) niż w grudniu 2019 roku (wówczas liczba ta wynosiła 69 379 osób). Fluktuację stanu bezrobocia rejestrowanego w województwie lubelskim na przestrzeni ostatnich osiemnastu lat prezentuje poniższy wykres 2.

Wykres 2. Bezrobocie rejestrowane w województwie lubelskim – stan na 31 grudnia w latach 2003-2020

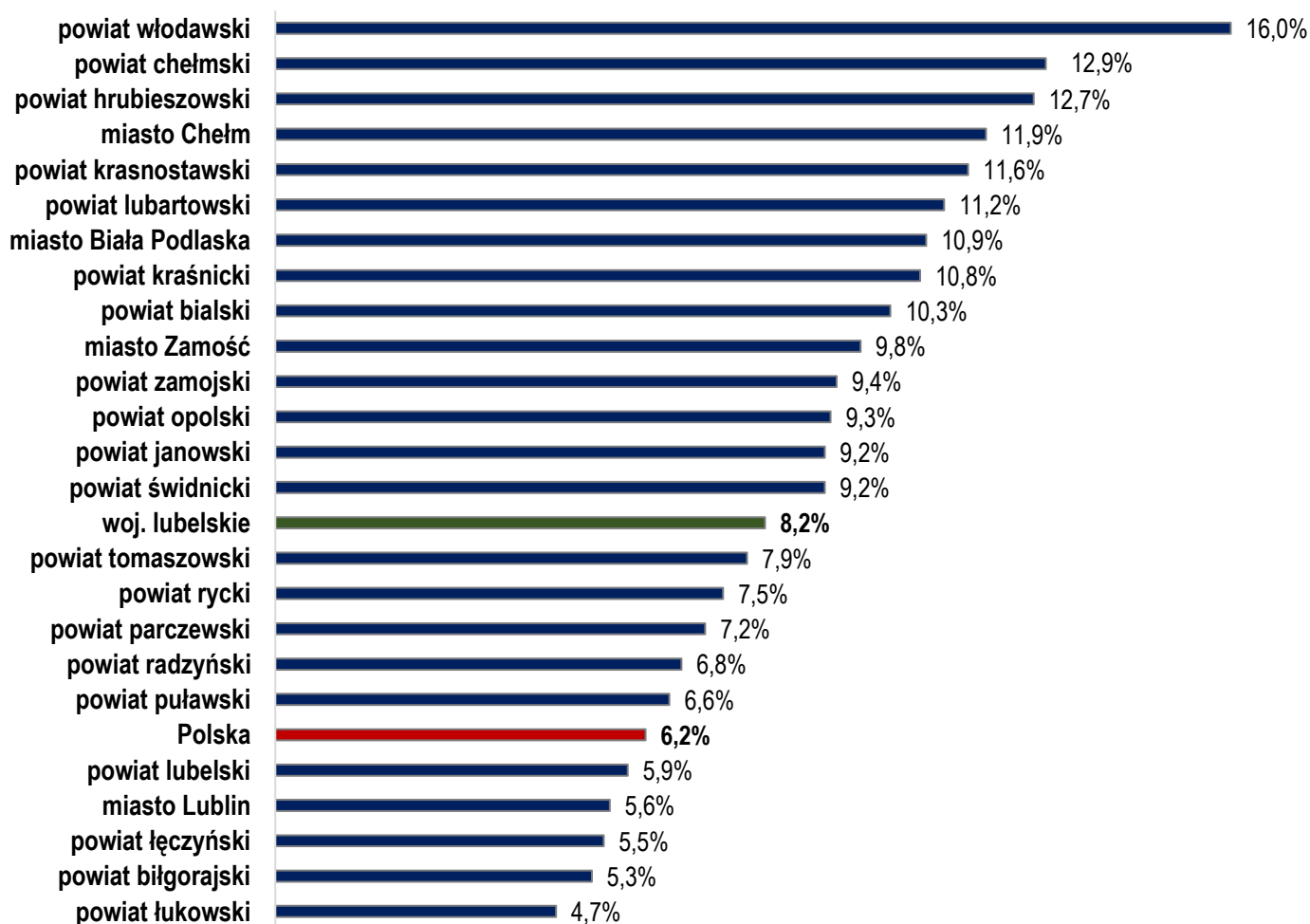

Źródło: Sprawozdanie MRPiPS-01 „Sprawozdanie o rynku pracy”

O zmianach, jakie dokonały się na rynku pracy, świadczy także kształtowanie się udziału bezrobotnych w populacji aktywnej zawodowo, czyli **stopa bezrobocia**. Poziom tego wskaźnika jest ściśle związany z liczbą zarejestrowanych bezrobotnych. Jeżeli mamy do czynienia ze wzrostem liczby rejestrujących się osób, również stopa bezrobocia rośnie i odwrotnie. Na koniec 2020 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy województwa lubelskiego w populacji ludności aktywnej zawodowo wyniósł 8,2% i był wyższy o 0,8 pkt. procentowego niż w 2019 roku. Województwo lubelskie pod względem wysokości stopy bezrobocia zajęło 6 miejsce w kraju (licząc od najwyższej wartości). Warto podkreślić, iż od marca do grudnia 2020 roku przyrost stopy bezrobocia w województwie lubelskim był drugim najniższym w kraju (niższy wzrost w woj. świętokrzyskim, taki sam w woj. wielkopolskim).

Podobnie jak w kraju, w województwie lubelskim również było duże zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia. Do powiatów o najniższej stopie bezrobocia należały powiaty: łukowski (4,7%), biłgorajski (5,3%) oraz łęczyński (5,5%). W najtrudniejszej sytuacji, gdzie stopa bezrobocia niezmiennie od lat jest najwyższa, były powiaty: włodawski (16,0%), chełmski (12,9%) oraz hrubieszowski (12,7%).

Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiatach województwa lubelskiego. Stan na 31.12.2020 r.

Źródło: Bezrobocie rejestrowane w województwie lubelskim w 2020 r., Urząd Statystyczny w Lublinie

Ponad 85% zarejestrowanych bezrobotnych w województwie lubelskim stanowiły osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy. 27 maja 2014 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2020 r., poz. 1409, z późn. zm.), która na nowo zdefiniowała kategorie osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Osobom tym przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych.

Do tej kategorii osób zaliczane są osoby do 30 roku życia, powyżej 50 roku życia, niepełnosprawne, korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej, posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia, posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia oraz długotrwale bezrobotne.

Największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne (57,0%), do 30 roku życia (30,3%) oraz powyżej 50 roku życia (22,4%).

Od lat problemem w województwie lubelskim jest znaczna liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy długotrwale. Na koniec grudnia 2020 roku w województwie lubelskim zarejestrowanych było 43 636 osób długotrwale bezrobotnych, tj. 57,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (rok wcześniej stanowili 55,5%). Wśród długotrwale bezrobotnych: 27,4% to osoby powyżej 50 roku życia; 21,4% posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia, 22,2% to osoby do 30 roku życia; a 4,8% to osoby niepełnosprawne. W tym miejscu należy dodać, iż województwo lubelskie w 2020 roku charakteryzowało się najwyższym udziałem osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych, wśród wszystkich województw w kraju.

Wojewódzki rynek pracy w 2020 roku borykał się nie tylko z problemem długotrwałego bezrobocia, ale również ze znacznym udziałem osób młodych bezrobotnych (do 30 roku życia) w ogólnej liczbie bezrobotnych. Od kilku lat województwo lubelskie utrzymuje 1 miejsce wśród wszystkich województw w kraju pod względem udziału osób do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych. Jednocześnie w województwie lubelskim mamy do czynienia z dużym przestrzennym zróżnicowaniem bezrobocia młodych (do 30 roku życia) w ogólnej liczbie bezrobotnych.

Na koniec grudnia 2020 roku w powiatowych urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było 23 156 osób bezrobotnych do 30 roku życia, tj. 30,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (rok wcześniej w grudniu 2019 roku stanowili 30,2% - 20 936 osób).

Płynność i sezonowość bezrobocia

Wielkość bezrobocia na koniec okresu sprawozdawczego zależy przede wszystkim od liczby osób bezrobotnych, które napływają do rejestrów powiatowych urzędów pracy, ale także od tych, którzy z tych ewidencji zostali wyłączeni. Gdy napływ osób do bezrobocia przewyższa odpływ z rejestrów, mamy wtedy do czynienia ze wzrostem bezrobocia, natomiast w sytuacji odwrotnej ze zmniejszaniem się bezrobocia.

W 2020 roku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowano 86 435 osób bezrobotnych (napływ), tj. o 17 148 osób mniej (o 16,6%) niż w 2019 roku. Przez lata niekorzystną tendencją zarówno wojewódzkiego, jak i krajowego bezrobocia był sukcesywny wzrost liczby „powrotów do ewidencji”. W latach 2017-2019 udział rejestrujących się po raz kolejny ulegał ciągłym wahaniom. Mianowicie w 2017 roku omawiany udział zmalał i ukształtował się na poziomie 82,4%, a w 2018 roku wzrósł do 83,2%. Lata 2019 i 2020 przyniosły ponowny spadek omawianego udziału (odpowiednio: 82,6% oraz 80,6%).

W 2020 roku z powiatowych urzędów pracy województwa lubelskiego wyrejestrowano łącznie 79 309 osób bezrobotnych. Podjęcie pracy przez 44 362 osoby było najczęstszą przyczyną opuszczenia rejestrów przez bezrobotnych, co

stanowiło 55,9% ogółu wyłączonych. Obok podejmowania zatrudnienia drugą najczęstszą przyczyną wyłączenia z rejestru bezrobotnych było nie potwierdzenie gotowości do pracy (w 2020 roku – 8 265 osób). Liczbę podjęć pracy w 2019 r. oraz w poszczególnych kwartałach 2020 roku ilustruje tabela 1.

Tabela 1. Podjęcia pracy w województwie lubelskim

Wyszczególnienie		2019 r.	2020 r.				Razem
			I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał	
Podjęcia pracy		52860	10381	8 007	13927	12047	44362
z tego	niesubsydiowanej	44337	8795	6 769	11842	10231	37637
	w tym pracy sezonowej	9	0	15	9	2	26
	subsydiowanej	8523	1586	1 238	2085	1816	6725
z tego	prac interwencyjnych	2044	600	262	567	293	1722
	robót publicznych	1111	203	282	276	87	848
	podjęcie działalności gospodarczej	1734	162	297	527	548	1534

Źródło: Sprawozdanie MRPiPS-01 „Sprawozdanie o rynku pracy”

Analizując dane przedstawione w tabeli zauważyć można, iż najmniejsze możliwości na znalezienie zatrudnienia mieli bezrobotni w I i w II kwartale 2020 r. Zaznaczyć należy tutaj, iż trudności ze znalezieniem zatrudnienia w tym okresie związane przede wszystkim były z pandemią COVID-19 i wprowadzonym lockdownem.

Z danych przytoczonych powyżej wynika, iż od 2014 roku do 2019 mieliśmy do czynienia z systematycznym spadkiem liczby osób bezrobotnych i poprawą sytuacji na rynku pracy. Niestety w 2020 roku ogólnoswiatowa pandemia COVID-19 i wszelkie obostrzenia z nią związane przerwały ten pozytywny efekt zmian społeczno-gospodarczych. Nadal istotnym problemem, który dodatkowo pogłębił skutki pandemii, są stosunkowo duże odsetki osób długotrwale bezrobotnych oraz do 30 roku życia w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych. Z tego względu grupy te wymagają specjalnego wsparcia mającego na celu aktywizację zawodową.

Dotychczasową sezonowość rynku pracy, która była odzwierciedlona w statystykach dotyczących liczby osób będących bez zatrudnienia i ożywienie, które następowało wraz z nadejściem wiosny w rolnictwie, budownictwie czy turystyce, wiązało się ze zwiększoną liczbą wyłączeń z ewidencji oraz ofert pracy. Tendencja ta została w 2020 roku zachwiana przez pandemię. Dodać tu należy, że analiza danych statystycznych pokazuje, że rosnące bezrobocie wywołane pandemią nie jest efektem licznych rejestracji, lecz brakiem odpływu (brak ofert pracy). Wzrost bezrobocia spowodowany był przede wszystkim zatrzymanym odpływem osób

bezrobotnych z rejestrów. Suma odpływu bezrobocia dla 2020 r. wynosiła 79 309, co stanowiło 73% odpływu z 2019 r. (108 653). Suma napływu w 2020 r. wynosiła 86 435, co stanowi 83% napływu z roku 2019 (103 583). Warto podkreślić, że w każdym miesiącu 2020 r. napływ osób bezrobotnych do rejestrów (spowodowany przede wszystkim utratą zatrudnienia) był mniejszy niż miało to miejsce rok wcześniej.

Aktywizacja bezrobotnych

Zmiany, które zaszły na rynku pracy przez ostatnie 20 lat dotyczyły również ewolucji metod i środków zaangażowanych w walkę z bezrobociem. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadziła gruntowne zmiany. Przede wszystkim położono nacisk na szeroko pojętą aktywizację osób pozostających bez zatrudnienia oraz ograniczono długość wypłacania zasiłku.

W 2020 roku Publiczne Służby Zatrudnienia działały w oparciu o znowelizowaną ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zmiany przepisów, które weszły w życie 27 maja 2014 roku, wprowadziły nowe instrumenty wsparcia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy, zarówno będących powyżej 50 roku życia, jak i młodych do 30 roku życia. Również pracodawcom pozwalają na obniżenie kosztów pracy dzięki dofinansowaniu zatrudnienia bezrobotnych. Realizowane przez powiatowe urzędy pracy działania aktywizujące osoby bezrobotne były ważnym aspektem zwalczania bezrobocia w województwie lubelskim i zaspokajania potrzeb pracodawców.

W związku z tym osoby pozostające bez zatrudnienia, jak i pracodawcy mogli skorzystać z szerokiej gamy istniejących instrumentów rynku pracy. Do kategorii tego rodzaju instrumentów należy zaliczyć:

- ✓ prace interwencyjne,
- ✓ roboty publiczne,
- ✓ staże,
- ✓ szkolenia,
- ✓ pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej czy utworzenie miejsca pracy dla bezrobotnego,
- ✓ bony: stażowe, szkoleniowe, zatrudnieniowe, na zasiedlenie,
- ✓ refundację kosztów poniesionych na ubezpieczenie społeczne za bezrobotnych do 30 roku życia, którzy podejmują zatrudnienie po raz pierwszy w życiu,
- ✓ dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia,
- ✓ „grant” na utworzenie stanowiska pracy w formie telepracy,
- ✓ świadczenie aktywizacyjne za zatrudnienie rodzica powracającego na rynek pracy,
- ✓ Krajowy Fundusz Szkoleniowy, który wspomaga przekwalifikowanie lub aktualizację wiedzy i umiejętności osób pracujących (szczegółowe informacje dotyczące KFS umieszczone są w dalszej części dokumentu).

Pomimo wielu trudności związanych z pandemią i związanymi z tym różnorodnymi restrykcjami, powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego w 2020 roku podejmowały się realizowania polityki zatrudnienia, by jak najtrafniej dopasować działania do zgłaszanych potrzeb czy to pracodawców czy bezrobotnych.

Prace interwencyjne to zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę zawsze na podstawie umowy o pracę, zawartej między pracodawcą a powiatowym urzędem pracy. Prace interwencyjne mogły być organizowane na każdym stanowisku, zarówno dla pracy umysłowej, jak i fizycznej. Okres refundacji kosztów w ramach prac interwencyjnych jest różny (może być do 6 miesięcy, do 12 miesięcy, do 18 miesięcy, do 24 miesięcy lub do 4 lat).

W ciągu 2020 roku w ramach prac interwencyjnych zatrudnione zostały 1 722 osoby bezrobotne, to o 322 osoby mniej niż w 2019 roku. Spośród tych osób 1 018 to kobiety, 1 028 bezrobotnych było mieszkańcami wsi; 597 osób to osoby młode do 30 roku życia; 212 osób to bezrobotni powyżej 50 roku życia oraz 333 długotrwale bezrobotni.

Roboty publiczne to zatrudnienie bezrobotnego nie dłużej niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez powiaty (z wyłączeniem prac organizowanych w urzędach pracy), gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te były finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków. Od lat większość skierowanych przez administrację do pracy w tej formie aktywności zawodowej to mężczyźni.

W 2020 roku z tej formy aktywizacji skorzystało 848 osób bezrobotnych, z czego 385 to kobiety. W odniesieniu do 2019 roku mniej o 263 osoby. Wśród tej grupy 168 osób to bezrobotni do 30 roku życia, a 293 bezrobotnych to osoby powyżej 50 roku życia. 621 bezrobotnych zatrudnionych w ramach robót publicznych było mieszkańcami wsi, a 245 osób miało status długotrwale bezrobotnych.

Staż to nabywanie przez osobę bezrobotną umiejętności praktycznych do wykonywania pracy, poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy, bez nawiązywania stosunku pracy między pracodawcą a skierowaną na staż osobą bezrobotną. Długość trwania stażu to okres nieprzekraczający 6 miesięcy, a w przypadku bezrobotnych do 30 roku życia do 12 miesięcy.

W 2020 roku w województwie lubelskim z ewidencji bezrobotnych wyłączonych zostało 8 139 osób bezrobotnych, które rozpoczęły staż. Jest to o 1 117 osób mniej niż w 2019 roku. Z powyższego instrumentu skorzystało również 4 507 bezrobotnych zamieszkałych na wsi, 4 465 osób do 30 roku życia, 618 osób powyżej 50 roku życia oraz 2 349 osób długotrwale bezrobotnych.

Szkolenia organizowane przez urzędy pracy adresowane do bezrobotnych stanowiły istotną formę pomocy zarówno dla osób szukających pracy, jak i pracodawcy, gdy na rynku brakowało fachowców o poszukiwanych kwalifikacjach. Ta forma pomocy miała na celu podwyższenie jakości zasobów siły roboczej, i co się z tym wiąże,

rozwój gospodarczy regionu. Dodatkowo szkolenia zwiększały konkurencyjność na rynku pracy i mobilizowały do podejmowania działań niezbędnych do zdobycia zatrudnienia. W 2020 roku dzięki powiatowym urządzą pracy szkolenia rozpoczęło 3 267 osób bezrobotnych, z czego 31,8% to kobiety. Wśród tej grupy 1 940 osób to bezrobotni do 30 r. ż., a 188 osób bezrobotnych to osoby powyżej 50 r. ż. 1 896 osób to mieszkańcy wsi, a 980 osób to długotrwale bezrobotni.

Prace społecznie użyteczne to instrument rynku pracy skierowany do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, które korzystają jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. Prace te mogły być wykonywane do 10 godzin tygodniowo na terenie gminy, w której bezrobotny zamieszkiwał lub przebywał. Z tego instrumentu w 2020 roku w województwie lubelskim skorzystały 584 osoby bezrobotne, wobec 776 osób w 2019 roku. Kobiety aktywizowane w ramach prac społecznie użytecznych stanowiły 56% wszystkich korzystających z tego instrumentu. Wśród 584 osób będących na w/w pracach 488 osób to długotrwale bezrobotni, 329 osób mieszkało na wsi, 280 osób bezrobotnych miało ukończone 50 lat, a 41 bezrobotnych nie ukończyło 30 roku życia.

Przygotowanie zawodowe dorosłych to instrument aktywizacji zawodowej, który odbywał się w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych. Realizowany był bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej, zakończony egzaminem. W województwie lubelskim w 2020 roku, podobnie jak w ostatnich czterech latach, żaden bezrobotny nie rozpoczął tej formy aktywizacji.

Ze środków Funduszu Pracy mogły być również finansowane pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej oraz pożyczki na utworzenie stanowiska pracy dla bezrobotnego. Środki finansowe z tytułu pożyczki na działalność gospodarczą były wypłacane przez pośrednika finansowego, na podstawie harmonogramu, po zarejestrowaniu przez pożyczkobiorcę działalności gospodarczej. Pożyczka ta udzielana była na podstawie umowy, na wniosek osoby, po przedstawieniu opisu i kosztorysu zamierzonej działalności gospodarczej, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 20-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia. Natomiast pożyczka na utworzenie stanowiska pracy dla bezrobotnego była udzielana na podstawie umowy, na wniosek podmiotu, po przedstawieniu kosztorysu dotyczącego tworzonego stanowiska pracy, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia.

W 2020 roku w województwie lubelskim, dzięki wsparciu finansowemu z powiatowych urzędów pracy, działalność gospodarczą rozpoczęło 1 534 bezrobotnych, to o 200 osób mniej niż w 2019 roku. Z danych statystycznych jasno wynika, iż częściej własną firmę zakładali bezrobotni mężczyźni (61,2%), osoby młode do 30 roku życia (853 osoby założyły w 2020 roku działalność) czy zamieszkali na wsi (756 osób bezrobotnych). Powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego z rejestrów bezrobotnych wyłączyły również 62 osoby powyżej 50 roku

życia i 408 długotrwale bezrobotnych, którzy również założyli działalność gospodarczą.

Po zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w 2014 roku, pojawiły się nowe instrumenty wsparcia dla osób bezrobotnych, zarówno młodych do 30 roku życia, jak i osób w wieku 50+, a pracodawcom stworzono możliwości obniżenia kosztów pracy poprzez dofinansowanie zatrudniania tych osób. Dla każdej z tych grup przygotowano specjalne rozwiązania dopasowane do indywidualnych potrzeb. Dodatkowe instrumenty, które adresowane były tylko do osób bezrobotnych do 30 roku życia to: bon szkoleniowy, bon stażowy, bon zatrudnieniowy i bon na zasiedlenie.

W ramach bonu szkoleniowego bezrobotnemu do 30 roku życia starosta finansował koszty do wysokości 100% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, a bezrobotny pokrywał koszty przekraczające ten limit. Przyznanie i realizacja bonu szkoleniowego następowała na podstawie uprawdopodobnienia przez bezrobotnego podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej. W 2020 roku w województwie lubelskim 264 osoby bezrobotne, które nie ukończyły 30 roku życia rozpoczęły szkolenie w ramach bonu szkoleniowego. Spośród tych 264 osób, 180 osób bezrobotnych mieszkało na wsi, a 44 osoby były długotrwale bezrobotne. W 2019 roku z tej formy aktywizacji skorzystało 412 młodych osób bezrobotnych.

Na wniosek bezrobotnego do 30 roku życia starosta mógł przyznać bon stażowy stanowiący gwarancję skierowania do odbycia stażu u pracodawcy wskazanego przez bezrobotnego na okres 6 miesięcy, o ile pracodawca zobowiązał się do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu przez okres 6 miesięcy. Staż realizowany w ramach bonu stażowego podlegał zasadom i ustaleniom dotychczas stosowanym do stażu odbywanego na podstawie art. 53 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W ciągu całego 2020 roku z ewidencji bezrobotnych wyłączono tylko 2 osoby do 30 roku życia, które rozpoczęły staż w ramach bonu stażowego. Kobiety stanowiły 100% ogółu korzystających z bonu stażowego.

Bon zatrudnieniowy stanowił dla pracodawcy gwarancję refundacji części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem bezrobotnego do 30 roku życia, któremu powiatowy urząd pracy przyznał bon. Termin ważności bonu zatrudnieniowego określał starosta. Realizacja bonu zatrudnieniowego następowała na podstawie umowy zawieranej przez starostę z pracodawcą. W 2020 roku w ramach bonu zatrudnieniowego 19 osób bezrobotnych podjęło pracę, z tego 13 kobiet.

Bezrobotnemu do 30 roku życia starosta, na podstawie umowy, mógł przyznać bon na zasiedlenie w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 200% przeciętnego wynagrodzenia za pracę w związku z podjęciem przez niego poza miejscem dotychczasowego zamieszkania zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub

działalności gospodarczej. Środki przyznane w ramach tego bonu przeznaczone były na pokrycie kosztów zamieszkania. W województwie lubelskim w 2020 roku bon na zasiedlenie otrzymało 928 bezrobotnych do 30 roku życia, w tym 475 kobiet. Natomiast działalność gospodarczą w ramach bonu na zasiedlenie rozpoczęło 9 młodych osób bezrobotnych, z czego 33,3% stanowiły kobiety.

Jak już wcześniej wspomniano nowe przepisy dały możliwość obniżenia kosztów pracy dla pracodawców poprzez dofinansowanie zatrudniania osób młodych do 30 roku życia i bezrobotnych mających powyżej 50 lat.

Na podstawie art. 150f ustawy z dnia 25 września 2015 roku o zmianie Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2020 r., poz.1409, z późn. zm.) starosta mógł zawrzeć umowę, na podstawie której refundował pracodawcy lub przedsiębiorcy przez okres 12 miesięcy część kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenie społeczne skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia, w wysokości uprzednio uzgodnionej, nieprzekraczającej jednak kwoty ustalonej jako iloczyn liczby zatrudnionych skierowanych bezrobotnych w miesiącu oraz kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującej w ostatnim dniu zatrudnienia każdego rozliczanego miesiąca i składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanego wynagrodzenia. Pracodawca lub przedsiębiorca byli obowiązani, stosownie do zawartej umowy, do utrzymania w zatrudnieniu w pełnym wymiarze czasu pracy skierowanego bezrobotnego przez okres, za który dokonywana była refundacja, tj. 12 miesięcy, oraz przez okres 12 miesięcy po zakończeniu tej refundacji.

Innym możliwym wsparciem dla pracodawcy, zgodnie z artykułem 60c Ustawy o promocji zatrudnienia była refundacja pracodawcy kosztów poniesionych na składki na ubezpieczenie społeczne należne od pracodawcy za skierowanych do pracy bezrobotnych do 30 roku życia, którzy podejmowali zatrudnienie po raz pierwszy w życiu. Wówczas refundacja kosztów poniesionych na składki na ubezpieczenia społeczne przysługiwała przez okres 12 miesięcy w kwocie określonej w umowie, nie wyższej jednak niż połowa minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie obowiązującego w dniu zawarcia umowy, za każdego zatrudnionego bezrobotnego. Pracodawca był obowiązany do dalszego zatrudnienia skierowanego bezrobotnego przez okres 6 miesięcy po zakończeniu okresu refundacji kosztów poniesionych na składki na ubezpieczenia społeczne.

Ten instrument aktywizacji zawodowej nie cieszył się popularnością wśród pracodawców. W 2020 roku żadna osoba bezrobotna nie podjęła pracy subsydiowanej w ramach refundacji składek na ubezpieczenie społeczne.

Starosta mógł na podstawie zawartej umowy, przyznać pracodawcy dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia. Dofinansowanie takie było możliwe przez okres 12 lub 24 miesięcy. Pracodawca zatrudniając bezrobotnego, który ukończył 50 lat, a nie ukończył 60 lat

otrzymał dofinansowanie przez 12 miesięcy pod warunkiem dalszego zatrudnienia skierowanego bezrobotnego po upływie okresu dofinansowania wynagrodzenia przez 6 miesięcy.

Natomiast jeżeli pracodawca zatrudnił bezrobotnego, który ukończył 60 lat otrzymał dofinansowanie wynagrodzenia przez 24 miesiące. W tym przypadku przedsiębiorca był obowiązany do dalszego zatrudnienia skierowanego bezrobotnego po upływie okresu przysługiwania dofinansowania wynagrodzenia przez okres 12 miesięcy.

Powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego, w ciągu 2020 roku dokonały dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia 58 osobom bezrobotnym, z czego 25 to kobiety.

Kolejny instrument wsparcia to „grant” na utworzenie stanowiska pracy w formie telepracy dla skierowanego bezrobotnego rodzica powracającego na rynek pracy i posiadającego co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat lub bezrobotnego sprawującego opiekę nad osobą zależną, który w okresie 3 lat przed rejestracją w urzędzie pracy zrezygnował z zatrudnienia z uwagi na konieczność wychowywania dziecka lub opieki nad osobą zależną.

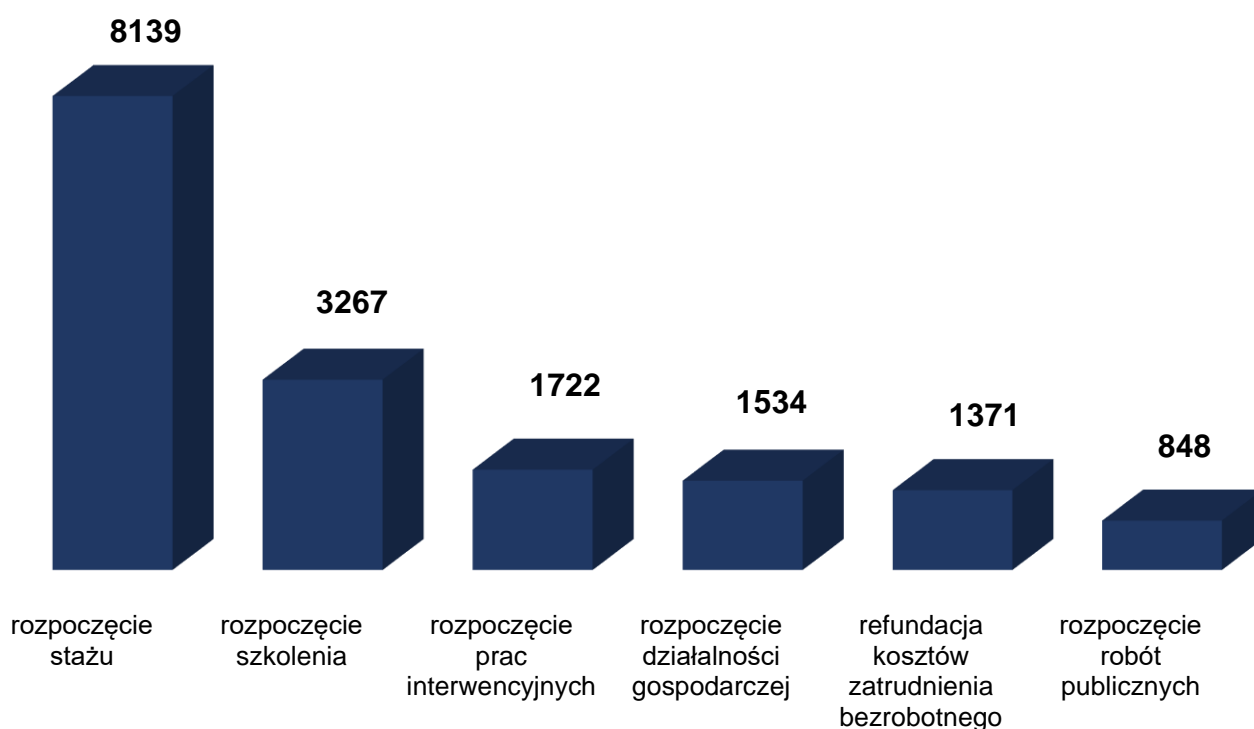
Grant przysługiwał w kwocie określonej w umowie zawartej ze starostą, nie wyższej jednak niż 6-krotność minimalnego wynagrodzenia za pracę. W tym przypadku pracodawca, czy też przedsiębiorca obowiązany był do utrzymania zatrudnienia skierowanego bezrobotnego przez 12 miesięcy w pełnym wymiarze czasu pracy lub przez 18 miesięcy w połowie wymiaru czasu pracy. W 2020 roku, podobnie jak w latach 2016-2019, żaden bezrobotny nie został zatrudniony w ramach grantu na telepracę.

Inną formą aktywizacji bezrobotnego rodzica powracającego na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dziecka było świadczenie aktywizacyjne. Zainteresowany pracodawca mógł, na podstawie umowy ze starostą przyznać świadczenie aktywizacyjne za zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy skierowanego bezrobotnego rodzica powracającego na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dziecka lub bezrobotnego sprawującego opiekę nad osobą zależną. Tutaj, podobnie jak w przypadku „grantu”, świadczenie przyznawane było na okres 12 lub 18 miesięcy. Świadczenie aktywizacyjne wypłacane było przez 12 miesięcy w wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia pod warunkiem utrzymania dalszego zatrudnienia skierowanego bezrobotnego przez okres 6 miesięcy po upływie okresu przysługiwania świadczenia aktywizacyjnego. Przez 18 miesięcy wypłacane świadczenie było w wysokości 1/3 minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę za skierowanego bezrobotnego pod warunkiem utrzymania dalszego zatrudnienia bezrobotnego przez 9 miesięcy po upływie okresu przysługiwania świadczenia aktywizacyjnego. Z danych statystycznych za 2020 rok wynika, że w omawianym czasie żaden bezrobotny nie został zatrudniony w ramach świadczenia aktywizacyjnego.

Pomocą finansową udzielaną pracodawcom przez powiatowe urzędy pracy była refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy i zatrudnienie na tym stanowisku skierowanego bezrobotnego. Taką refundację otrzymał podmiot, jeżeli zobowiązał się do zatrudnienia na wyposażonym lub doposażonym stanowisku w pełnym wymiarze czasu pracy skierowanego bezrobotnego przez okres 24 miesięcy oraz do utrzymania w tym czasie stanowiska pracy utworzonego w związku z przyznaną refundacją. Zatrudnienie osoby bezrobotnej w tym przypadku możliwe było dopiero, gdy został pozytywnie rozpatrzony przez urząd wniosek, podpisana umowa z urzędem dotycząca warunków refundacji oraz dokonane zostały wszystkie zakupy.

Jak wynika z analizy danych, w województwie lubelskim, w 2020 roku dokonano refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego za 1 371 osób bezrobotnych, z czego 520 to kobiety. W porównaniu z rokiem 2019 jest to o 351 osób mniej.

Wykres 4. Najliczniejsze formy aktywizacji w województwie lubelskim w 2020 roku

Źródło: Sprawozdanie MRPiPS-01 „Sprawozdanie o rynku pracy”

Pomimo negatywnych zmian jakie zaszły na rynku pracy w 2020 roku spowodowane pandemią COVID-19 liczba osób zwolnionych przez pracodawców była niższa niż w 2019 roku. Z winy zakładu, pracę w województwie lubelskim w 2020 roku utraciło 169 osób (tj. o 224 osoby mniej niż w roku 2019), w tym 20 (11,8%) pracowników zwolnionych zostało z sektora publicznego i 149 (88,2%) z sektora prywatnego. Natomiast na koniec 2020 roku w rejestrach urzędów pracy pozostawało 2 760 osób, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących pracodawcy, w tym 55,4% to kobiety. Stanowili oni 3,6% w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych (w roku wcześniejszym 3,2%).

Kryzysu odnośnie miejsc pracy nie potwierdził monitoring zwolnień grupowych. W 2020 r. zgodnie z ustawą z dnia 13.03.2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. z 2018 r. poz. 1969 z późn. zm.) zgłoszono do zwolnienia 2 365 osób z 19 zakładów (w tym 1 500 osób dotyczyło zakładów, które planowały zwolnienia ze swoich filii na terenie całego kraju; w związku z otrzymaniem dotacji z tarczy antykryzysowej nie pojęto tych działań). Zwolnień 169 osób dokonało 15 zakładów. Dla porównania od stycznia do grudnia 2019 r. w województwie lubelskim zgłoszono do zwolnienia 420 osób z 12 zakładów, zwolniono 393 osoby z 13 zakładów.

W celu zmniejszenia liczby osób pozostających bez pracy przeprowadzana jest ich aktywizacja. Przepisy o promocji zatrudnienia przewidują różne formy aktywizacji zawodowej, w ramach której przewidziana jest motywacja finansowa dla bezrobotnych i pracodawców, np. staże, stypendia, bony szkoleniowe, prace interwencyjne, świadczenia aktywizacyjne. Powiatowe urzędy pracy oferują również pomoc w przekwalifikowaniu się osobom bezrobotnym. Natomiast w sytuacji likwidacji czy upadłości firmy Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych realizuje wypłatę świadczeń pracowniczych niezaspokojonych przez niewypłacalnych pracodawców, a także windykuje wypłacone świadczenia.

Zapotrzebowanie na pracowników

Zmiany liczby ofert pracy jakimi dysponowały powiatowe urzędy pracy miały wyraźnie sezonowy charakter i ulegały corocznym wahanom. W 2020 roku pandemia COVID-19 i jej skutki spowodowały spadek liczby oferowanych (w 2020 roku pracodawcy zgłoszili 40 066 ofert wobec 49 210 ofert zgłoszonych w 2019 roku) przez pracodawców wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej o 18,6% (tj. o 9 144) w odniesieniu do 2019 roku. Zdecydowana większość ofert zatrudnienia pochodziła z sektora prywatnego, stanowiąc 83,3% wszystkich ofert, pozostających w dyspozycji administracji pracy.

Analiza ofert pracy zgłoszonych do urzędów pracy w województwie lubelskim wykazała, że nie pokrywały one zapotrzebowania wynikającego z napływu osób bezrobotnych.

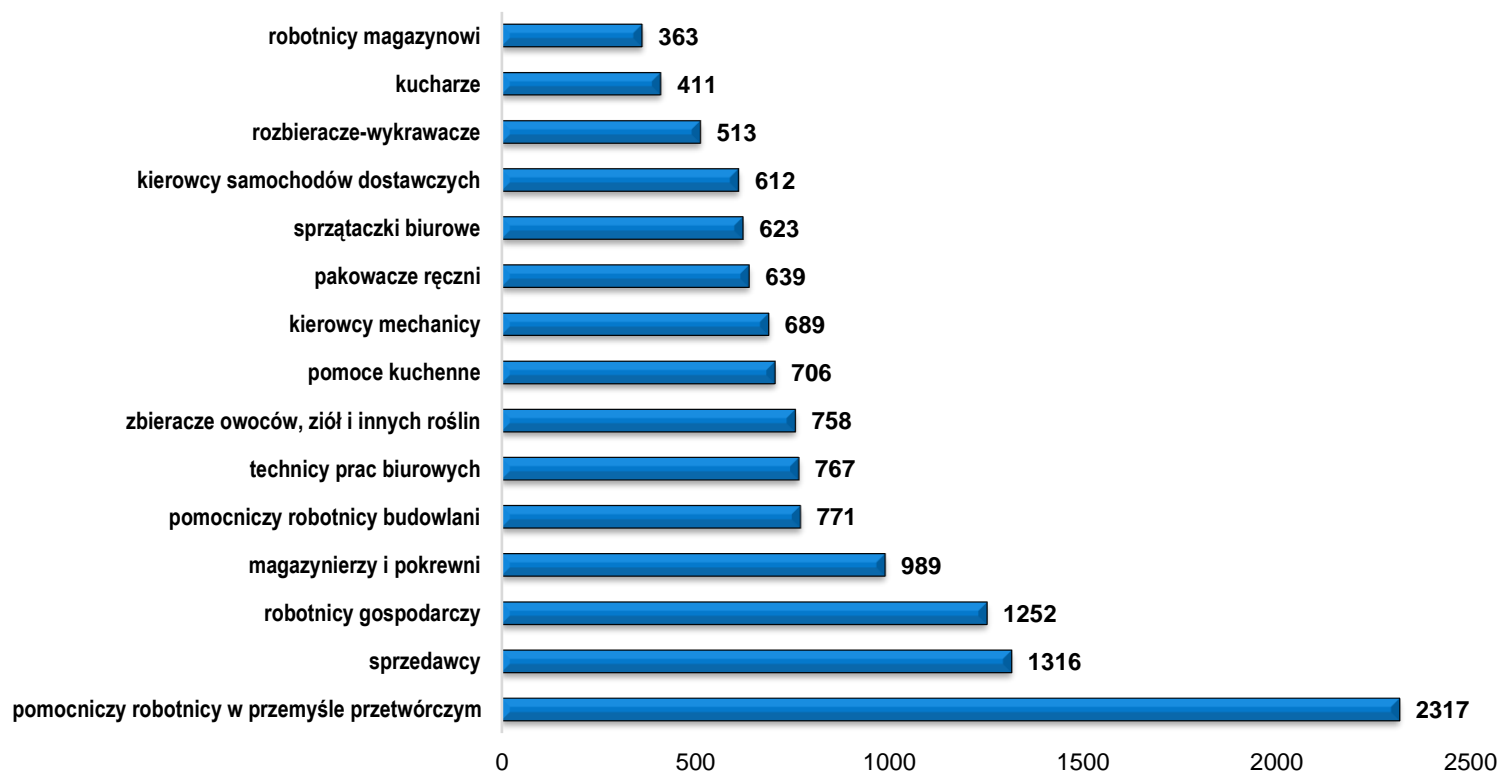
W celu zwiększenia zatrudnienia osób bezrobotnych Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie rokrocznie aktualizuje Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia (RPD), który określa priorytetowe kierunki związane z zatrudnieniem oraz grupy wymagające wsparcia, a także koordynuje regionalną politykę rynku pracy poprzez wskazanie najistotniejszych działań, które podejmowane są w województwie w tym obszarze. Szczegółowe informacje dotyczące RPD zamieszczone zostały w rozdziale 6.

Tabela 2. Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej

Rok / kwartał	Liczba ofert pracy		Liczba ofert pracy do pracy subsydiowanej	Liczba ofert dla niepełnosprawnych	Liczba ofert dla osób do 12 m-cy od ukończenia nauki	Liczba ofert z sektora prywatnego	Liczba ofert z sektora publicznego
	Ogółem	Wzrost/spadek					
2020	40 066	9 144	13 227	934	348	33 373	6 693
I kwartał	10 728	+983	4 925	139	74	8 673	2 055
II kwartał	8 489	-2 239	2 197	290	95	7 294	1 195
III kwartał	12 316	+3 827	3 848	319	113	10 144	2 172
IV kwartał	8 533	-3 783	2 257	186	66	7 262	1 271

Dane statystyczne przesłane przez powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego pokazały, że w 2020 roku pracodawcy chcieli zatrudnić: pomocniczych robotników w przemyśle przetwórczym (2 317 ofert zgłoszonych w 2020 roku), sprzedawców (1 316 ofert), robotników gospodarczych (1 252 oferty), magazynierów (989 ofert), pomocniczych robotników budowlanych (771 ofert), techników prac biurowych (767 ofert), zbieraczy owoców, ziół i innych roślin (758 ofert) oraz pomoce kuchenne (706 ofert).

Wykres 5. Zapotrzebowanie na pracowników zgłoszone do powiatowych urzędów pracy woj. lubelskiego w 2020 roku

Źródło: Sprawozdanie Załącznik nr 3 do MRPiPS-01 „Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności”

Przystąpienie Polski do jednolitego rynku (single market) przyczyniło się do otwarcia zagranicznych rynków pracy i dało możliwość podjęcia pracy Polakom poza krajem zamieszkania. By wspierać i umożliwić swobodny przepływ pracowników między krajami Unii powołana została **Europejska Sieć Pośrednictwa Pracy, zwana EURES**. W 2020 roku do doradców w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Lublinie wpłynęły 143 oferty pracy na ogólną liczbę 1 117 stanowisk dla Polaków poszukujących pracy za granicą. 68 spośród tych ofert, to propozycje zatrudnienia w Niemczech. Liczba ta stanowiła prawie 48% wszystkich ofert pracy zarejestrowanych w wojewódzkich urzędach pracy. 20 ofert pracy koordynowanych było przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie. Niższa, w porównaniu do roku ubiegłego liczba realizowanych ofert pracy wynikała z ograniczeń narzuconych aktualną sytuacją epidemiczną COVID-19. W związku z wprowadzeniem w marcu 2020 roku stanu zagrożenia epidemiologicznego, wszystkie zagraniczne rekrutacje i oferty pracy zostały wstrzymane przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej. Unijne pośrednictwo pracy w ramach sieci Eures zostało ponownie, ale w ograniczonym zakresie, uruchomione pod koniec czerwca 2020 roku. W omawianym czasie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie otrzymał oferty zatrudnienia za granicą w następujących zawodach (skierowane zarówno do kobiet jak i mężczyzn):

Belgia: technik produkcji, inspektor ds. upraw, traktorzysta, zbiór sałaty, blacharz, lakiernik, mechanik ciężarówek i vanów, technik konserwator, inżynier ds. jakości;
Czechy: pracownik montażu, pracownik cynkowy, pracownik produkcji, pracownik odlewni, operator maszyn, blacharz samochodowy, mechanik samochodowy;

Dania: listonosz;

Estonia: operator CNC, kierowca ciężarówki, zbiór jabłek, pracownik pomocniczy, manager sprzedaży;

Finlandia: szef kuchni japońskiej, monter izolacji;

Holandia: pracownik do przycinania drzewek owocowych, praca przy sadzonkach roślin doniczkowych i krzewów, traktorzysta, zbiór truskawek, uprawa mieczyków, obróbka kalafiora, sortowanie i zbiór szparagów;

Irlandia: operator produkcji w przetwórstwie mięsnym;

Niemcy: kucharz, kelner, sprzedawca, pomoc kuchenna, kierowca, pracownik porządkowy, monter mebli kuchennych, pracownik parku rozrywki, rzeźnik, operator maszyn i urządzeń, piekarz, mechanik urządzeń, elektryk przemysłowy, zbiór szparagów, wiśni, truskawek, jabłek, traktorzysta, monter instalacji sanitarnych, fizjoterapeuta, inżynier procesu, brygadzysta, pracownik produkcji, pracownik ds. bezpieczeństwa na lotniskach, projektant stron www, projektant aplikacji, ustawiacz maszyn, operator wózka widłowego, operator call-centre, monter instalacji wodno-kanalizacyjnych, malarz lakiernik, obsługa śmieciarki, pracownik w gospodarstwie agroturystycznym, mechatronik malarz, kierowca busa, pracownik magazynowy, pomocnik kierowcy śmieciarki, pracownik do obsługi ładunku na dźwigi, monter instalacji elektrycznych, blacharz, murarz, mechanik samochodowy, mechanik instalacji przemysłowych, brygadzysta, pracownik w fitness klubie, pracownik pomocniczy, okulista, opiekun osób starszych, kierowca samochodu ciężarowego, elektryk, pracownik magazynu;

Norwegia: monter blatów kuchennych, kelner, pracownik do sprzątania pokoi hotelowych, sprzedawca, kucharz, elektryk, wykrawacz, murarz, malarz, budowlany, monter rusztowań, glazurnik, stolarz, cieśla, pracownik do oczyszczania przemysłowego, monter blatów kuchennych, zbrojarz/betoniarz, kierownik projektu, lakiernik, radca prawny, kierowca C+E, pracownik produkcyjny, oklejanie samochodów, mechanik rowerowy, software engineer;

Szwajcaria: specjalista ds. badań i rozwoju.

W omawianym okresie, sytuacja epidemiczna związana z COVID-19 spowodowała znaczne ograniczenie działalności EURES, nie tylko dotyczącej pośrednictwa pracy na terenie UE/EOG. Również wszystkie spotkania rekrutacyjne oraz targi pracy i inne wydarzenia grupowe zostały odwołane z uwagi na panującą sytuację. Niemniej jednak w I kwartale 2020 roku doradcy EURES uczestniczyli w spotkaniu informacyjnym na temat bezpiecznych wyjazdów do pracy za granicę, organizowanym przez Katolicki Uniwersytet Lubelski. Podczas wspomnianego wydarzenia udzielano informacji nt. warunków życia i pracy w krajach UE/EOG, świadczeń z tytułu bezrobocia, a także promowano oferty pracy w krajach UE/EOG.

Ponadto doradcy EURES z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie przygotowywali wojewódzki wkład do Krajowego Planu Działań EURES na 2021 rok oraz medialną kampanię informacyjno-promocyjną związaną z obchodami Europejskich Dni Pracodawców, które odbyły się w dniach 9-13 listopada 2020 r. W ramach kampanii wyprodukowano cztery 45-sekundowe spoty, wyemitowane łącznie 20 razy w tzw. prime time. Aktualizowano również publikację na temat warunków życia i pracy we Włoszech i Francji.

Z uwagi na specyfikację działania pośrednictwa pracy w ramach sieci EURES – polegającą na przekazywaniu CV, poprzez doradców EURES z terenu UE bezpośrednio do zainteresowanych pracodawców zagranicznych, brak był możliwości monitorowania efektów podejmowanych działań. W ramach sieci EURES nie było możliwości obligowania poszukujących pracy bądź pracodawców do poinformowania WUP o rezultacie konfrontacji poszukującego pracy z pracodawcą. Jedyne informacje zwrotne o pomyślnym przebiegu rekrutacji pochodzą od osób zgłaszających się do WUP z własnej inicjatywy.

Liczba zgłaszanych rokrocznie ofert pracy do powiatowych urzędów pracy jest niewystarczająca i stanowi niewielką część wszystkich ofert dostępnych na rynku pracy. W 2020 roku w województwie lubelskim pracodawcy chcieli zatrudnić przede wszystkim: pomocniczych robotników w przemyśle przetwórczym, sprzedawców, robotników gospodarczych, magazynierów, pomocniczych robotników budowlanych, techników prac biurowych, zbieraczy owoców, ziół i innych roślin, pomoce kuchenne, kierowców mechaników czy kucharzy. Przystąpienie Polski do jednolitego rynku (single market) przyczyniło się do otwarcia zagranicznych rynków pracy i dało możliwość podjęcia pracy Polakom poza krajem zamieszkania.

Zatrudnianie cudzoziemców

Pomimo różnych ograniczeń i trudności w 2020 roku spowodowanych pandemią COVID-19 utrzymująca się w ostatnich latach poprawa sytuacji na rynku pracy oraz migracje rodaków w poszukiwaniu pracy za granicą spowodowały, iż pracodawcy mieli coraz większy problem z obsadzeniem wakatów w swoich firmach. Korzystnym rozwiązaniem w tej sytuacji było zatrudnienie pracowników ze Wschodu (krajów trzecich), wśród których przodowali obywatele Ukrainy, którzy ze względu na niestabilną sytuację polityczno-gospodarczą w swoim kraju szukali możliwości zatrudnienia m.in. w Polsce. Obywatele Ukrainy stanowili najliczniejszą grupę imigrantów zarobkowych w Polsce, a także, zwłaszcza na bliskie sąsiedztwo, na terenie Lubelszczyzny.

Zezwolenia na pracę sezonową

Na przestrzeni ostatnich 2 lat wprowadzono szereg bardzo istotnych zmian w powierzaniu pracy cudzoziemcom. Najistotniejszą, obowiązującą od 1 stycznia 2018 r., było wprowadzenie nowego rodzaju zezwolenia – **zezwolenia na pracę**

sezonową – wyłącznie w sektorach działalności uznawanych za sezonowe wg wykazu w Rozporządzeniu MRPiPS z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie podklas działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), w których wydawane są zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca – rolnictwo, ogrodnictwo, turystyka. Od 1 stycznia 2018 r. pracodawca, który zamierzał zatrudnić cudzoziemca do pracy w wybranych rodzajach działalności w zakresie **upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt**, a także **zakwaterowania i usług gastronomicznych** (w tym restauracje i ruchome placówki gastronomiczne), musiał uzyskać **zezwolenie na pracę sezonową**. Zezwolenie to umożliwiało pracę obywatelom wszystkich państw trzecich, przez maksymalny okres 9 miesięcy w roku kalendarzowym.

Z danych zgromadzonych przez MRPiPS wynika, że w 2020 roku do powiatowych urzędów pracy w Polsce wpłynęło 366 275 wniosków o wydanie zezwolenia na pracę sezonową, czyli aż o 92 677 wniosków więcej niż w całym 2019 roku. Powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego zarejestrowały w tym okresie 40 019 wniosków o wydanie zezwolenia na pracę sezonową, tj. o 11 858 wniosków więcej niż w 2019 roku, co stanowiło 10,9% wszystkich wniosków.

Z uwagi na istnienie licznych przesłanek, które warunkują odmowę wydania zezwolenia oraz fakt, że zezwolenie na pracę wydawane jest dopiero po zgłoszeniu przez pracodawcę przyjazdu cudzoziemca, istniały duże rozbieżności pomiędzy liczbą złożonych wniosków, a faktycznie wydanych zezwoleń. W województwie lubelskim, ze wszystkich wniosków złożonych do powiatowych urzędów pracy, tylko 53,7% zakończyło się wydaniem zezwolenia na pracę sezonową. Mimo to województwo lubelskie uplasowało się na 2 pozycji w skali kraju pod względem liczby wydanych zezwoleń na pracę sezonową. Aż 99% wszystkich wydanych zezwoleń na pracę sezonową dotyczyło zatrudnienia obywateli Ukrainy.

Najwięcej zezwoleń na pracę sezonową na terenie województwa lubelskiego wydały powiatowe urzędy pracy w Opolu Lubelskim (5 566), Kraśniku (2 966), Biłgoraju (2 674) oraz Puławach (1 896). Najmniej zezwoleń zostało wydanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Chełmie (1) i Włodawie (12).

Oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi

Jednak najbardziej uproszczoną i najszybszą formą legalnego zatrudnienia cudzoziemców przez polskiego pracodawcę nadal pozostawało zatrudnienie na podstawie **oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi**. Tzw. procedura oświadczeniowa dotyczyła zatrudniania przy pracach, do wykonywania których nie było wymagane zezwolenie sezonowe, na okres do 6 miesięcy w ciągu 12 kolejnych miesięcy, obywateli 6 państw: Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Rosji i Ukrainy.

W 2020 roku do ewidencji powiatowych urzędów pracy w całej Polsce zostało wpisanych łącznie 1 520 013 oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy

cudzoziemcowi, z czego liczba oświadczeń wpisanych przez urzędy pracy woj. lubelskiego (35 500) stanowiła zaledwie 2,3% ogółu. 87,5% wszystkich oświadczeń wpisanych do ewidencji w polskich urzędach pracy dotyczyło powierzenia wykonywania pracy obywatelom Ukrainy, z czego na terenie woj. lubelskiego wskaźnik ten wyniósł 79,2%. Drugą, najliczniejszą grupę cudzoziemców zatrudnionych na terenie woj. lubelskiego w oparciu o oświadczenia stanowili obywatele Białorusi. W obu przypadkach zaobserwowano kilkuprocentowy spadek zainteresowania zatrudnieniem obywateli Ukrainy, wzrósł natomiast odsetek zatrudnienia obywateli Białorusi. W woj. lubelskim liczba wpisanych do ewidencji świadczeń o powierzeniu wykonywania pracy Białorusinom stanowiła 15,4% (wzrost o 4,4% w stosunku do roku 2019). Najwięcej oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy Białorusinom wpisanych było do rejestrów w urzędach pracy powiatu bialskiego, na terenie miasta Lublin oraz w powiecie łukowskim – to równocześnie urzędy, które rejestrowały największą liczbę oświadczeń w woj. lubelskim ogółem.

Jak wynika ze zgromadzonych danych, cudzoziemcy zatrudnieni w ramach oświadczenia redukują braki pracownicze w przetwórstwie przemysłowym, a także sektorze budowlanym i transporcie. Znaczny odsetek (14,8%) stanowią także cudzoziemcy zatrudniani przez agencje zatrudnienia. Ponadto pracodawcy borykający się z problemem zrekrutowania pracowników mogli w ramach obowiązujących przepisów zatrudnić cudzoziemców na podstawie zezwoleń na pracę. Wydawanie zezwoleń na zatrudnienie cudzoziemców na terytorium Polski odbywało się w trybie wydawania decyzji administracyjnych przez Wojewodę właściwego ze względu na siedzibę/miejsce działania pracodawcy i wszczynane było na pisemny wniosek podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi.

Regulacja zatrudnienia z wykorzystaniem zasobów z innych rynków pracy stanowi naturalny proces na rynkach wewnątrzspółnotowych i poza nimi. Coraz częściej Polacy poszukują korzystniejszych warunków zatrudnienia w celu poprawy swej sytuacji materialnej, decydując się na migrację zarobkową i poszukiwanie pracy poza granicami kraju. Taki stan rzeczy w połączeniu z coraz wyższymi wymaganiami płacowymi sprawia, że tworzy się luka na rynku pracy, którą pracodawcy mogą zapełnić pracownikami ze Wschodu (największą grupę stanowią Ukraińcy). To ogromna szansa dla pracodawców, by obniżając koszty zatrudnienia, podnosić konkurencyjność przedsiębiorstw. Niestety epidemia COVID-19 i wynikające z niej liczne restrykcje związane z przemieszczaniem się, oraz zmiany w organizacji urzędów, które znacząco ograniczyły przyjmowanie interesantów, wprowadziły niepokój i niepewność zarówno u cudzoziemców pracujących w Polsce, jak i u pracodawców ich zatrudniających. Z jednej strony rosnące zapotrzebowanie na cudzoziemskich pracowników, a z drugiej liczne ograniczenia i restrykcje, wymusiły zmiany w przepisach przewidując m.in. szczególne rozwiązania dotyczące legalizacji pobytu i pracy cudzoziemca.

System zabezpieczenia społecznego

Skalę migracji zarobkowych mieszkańców województwa lubelskiego do krajów Unii Europejskiej na przestrzeni kilkunastu ostatnich lat odzwierciedlały m.in. dane dotyczące świadczeń z tytułu bezrobocia, realizowane w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Koordynacja ta odbywała się na zasadzie sumowania okresów zatrudnienia i okresów ubezpieczenia dla uzyskania uprawnień do świadczeń z tytułu bezrobocia (dokument przenośny U1, SED U002 i U017) oraz eksportu świadczeń w trakcie poszukiwania pracy w innym państwie członkowskim z zachowaniem prawa do zasiłku dla bezrobotnych przez okres od trzech do sześciu miesięcy (dokument przenośny U2i SED U008).

W 2020 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, działając z upoważnienia Marszałka Województwa Lubelskiego, wydał 3 dokumenty przenośne U2 dla osób wyjeżdżających z Polski w celu poszukiwania pracy, które przez okres od trzech do sześciu miesięcy mogły pobierać przyznany w Rzeczypospolitej Polskiej zasiłek dla osób bezrobotnych.

W omawianym okresie tutejszy urząd rozpoczął 385 spraw dotyczących świadczeń dla osób, które przyjechały do Polski w celu poszukiwania pracy i transferowały do Polski swoje zasiłki z państw członkowskich UE/EOG lub Szwajcarii. W ramach postępowania wpłynęły 383 dokumenty U2/U008.

Od 01.01.2020 do 31.12.2020 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie wydał 107 dokumentów U1/U002 potwierdzających okresy zatrudnienia, ubezpieczenia lub pracy na własny rachunek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osobom ubiegającym się o świadczenia z tytułu bezrobocia w innych państwach członkowskich UE/EOG lub Szwajcarii.

Przepisy koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego umożliwiały przyznanie prawa do zasiłku bezrobotnym obywatelom Polski, którzy zamieszkiwali lub powracali na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z uwzględnieniem okresu zatrudnienia w krajach UE/EOG lub Szwajcarii. Decyzje w tym przedmiocie wydaje marszałek województwa, natomiast podjęcie wypłaty lub wydanie decyzji w sprawie utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych należy do zadań starosty. W 2020 roku rozpoczęto 1 051 spraw w sprawie przyznania prawa do zasiłku dla bezrobotnych z uwzględnieniem okresów zatrudnienia w państwach członkowskich UE/EOG. W tym okresie Marszałek Województwa Lubelskiego wydał 1 158 decyzji w przedmiocie przyznania prawa do zasiłku dla bezrobotnych z uwzględnieniem okresu zatrudniania w innym państwie członkowskim, z tego 414 decyzji odmownych zaś 43 postępowania w sprawie przyznania prawa do zasiłku umorzono, a 10 wniosków pozostawiono bez rozpatrzenia. W tym samym czasie do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie wpłynęło 1 070 dokumentów E-301/PDU1/SED U002/SED U017.

Od 2 września 2019 roku urząd pracuje na systemie EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information) czyli systemie elektronicznej wymiany informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego. Jest to projekt przygotowany przez Komisję Administracyjną ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego, którego cel to ułatwienie i przyspieszenie wymiany informacji pomiędzy instytucjami zabezpieczenia społecznego we wszystkich krajach UE.

Badania i analizy rynku pracy

Gdy regionalne rynki pracy są bardzo zróżnicowane i wciąż następują na nich zmiany trudno jest przeciwdziałać niedopasowaniu podaży i popytu na rynku pracy bez posiadania kompleksowej diagnozy rynku. Wiedza ta stanowi podstawę do określania wsparcia dla poszukujących pracy i pracodawców. Wychodząc naprzeciw potrzebom informacyjnym Wydział Badań i Analiz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie w 2020 roku prowadził szereg badań i analiz na temat sytuacji na regionalnym i lokalnym rynku pracy, w tym realizacja badań własnych oraz prowadzenie badań i analiz na podstawie danych zakupionych i pozyskanych z zewnątrz oraz przygotowywanie raportów i prognoz na podstawie ww. danych.

Zapotrzebowanie na materiały dotyczące statystyk bezrobocia i różnych aspektów rynku pracy zgłaszane były wydziałowi na bieżąco przez wiele instytucji i interesariuszy indywidualnych. Efekty prac badawczych wykorzystywały systematycznie do własnych zadań inne wydziały WUP w Lublinie, np. w celu przygotowania corocznie Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia.

Wśród instytucji korzystających w 2020 roku z prac Wydziału Badań i Analiz były Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego i jego departamenty, Wojewódzka Rada Rynku Pracy, ministerstwa i inne instytucje zaangażowane w procesy legislacyjne na poziomie centralnym i wojewódzkim, instytucje procesów legislacyjnych, powiatowe urzędy pracy, projektodawcy (instytucje rynku pracy) przygotowujący działania na rzecz grup osób w trudnej sytuacji na rynku pracy, jednostki zaangażowane w przygotowanie i ocenę działań operacyjnych w ramach regionalnych programów współfinansowanych ze środków UE (w tym Tematyczne Grupy Robocze ds. RPO WL, Grupa Sterująca Ewaluacją), uczelnie na etapie programowania kształcenia lub modyfikowania programów studiów, inne instytucje kształcenia przy planowaniu doradztwa, szkoleń oraz szerszych programów edukacji formalnej i pozaformalnej. Na liście partnerów oczekujących najbardziej aktualnych informacji znajdują się również media, głównie regionalne.

W 2020 roku Wydział Badań i Analiz zrealizował już 6 edycję **Barometru Zawodów**, przedsięwzięcia zleconego Samorządowi Województwa Lubelskiego jeszcze przez Ministerstwo Rodziny Pracy i polityki Społecznej. Wiedza dostępna w raporcie końcowym, jak i na stronie [Barometr Zawodów](#) mogła pomóc wybrać kierunek kształcenia dający większe szanse na znalezienie pracy, bezrobotnym pokazywała w jakich powiatach istnieje popyt na pracowników w posiadanym przez nich

zawodzie oraz zachęcić do mobilności przestrzennej i zawodowej. Odbiorcy mogli także wykorzystać informacje z badania wybierając dodatkowe aktywności, zdobywając pożądaną na rynku pracy kwalifikację i kompetencje. Wyniki Barometru zawodów wykorzystywane były m.in. przez powiatowe urzędy pracy przy przydzielaniu środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Inną coroczną publikacją jest **Ranking szkół wyższych według poziomu bezrobocia absolwentów**. W 2020 roku wydana została analiza za rok akademicki 2018/2019. Przedstawiała sytuację absolwentów uczelni województwa lubelskiego w podziale na ukończony kierunek studiów oraz szkołę wyższą. Lektura przydatna dla studiujących, planujących studia oraz wszystkich wspierających osoby młode na rynku pracy. Wnioski z analizy umożliwiły sformułowanie 7 rekomendacji.

Ponadto przygotowano i odebrano zamówienie na badanie i raport pt. **Problemy rynku pracy wnioski i rekomendacje w badaniach i analizach WUP w Lublinie od 2012 r. a możliwość adaptacji nowych instrumentów rynku pracy**.

W publikacji znalazły się przekrojowe dane historyczne oraz przyszłościowe rekomendacje odnośnie modyfikacji instrumentów rynku pracy.

W ramach bieżącego reagowania na czynniki zmian na regionalnym rynku pracy zaprojektowano i przeprowadzono własne badanie **Sytuacja rynku pracy województwa lubelskiego w ujęciu branżowym w okresie pandemii COVID-19**. Była to pierwsza regionalna i jedna z pierwszych w kraju analiz wpływu pandemii koronawirusa na lokalne rynki pracy w obszarze ponad 40 branż.

Z kolei **krótkie analizy tematyczne**, wraz z bieżącą sprawozdawczością bezrobocia, wypełniały znaczące wydziałowe zadania jakimi były: gromadzenie i analizowanie opracowań statystycznych i innych materiałów dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej pod kątem zarysowujących się tendencji i zjawisk na lokalnym rynku pracy; opracowywanie informacji i analiz dotyczących struktury i tendencji w bezrobociu wynikających z bieżących potrzeb jednostek wewnętrznych i instytucji zewnętrznych; przygotowanie analiz tematycznych na podstawie danych statystycznych oraz własnych opracowań.

Ciągłe zapotrzebowanie na szczegółową informację dla interesariuszy świadczy z jednej strony o jakości wytwarzanych i udostępnianych materiałów, a z drugiej strony wskazuje na wykorzystanie efektów prac badawczo-analitycznych w działaniach, także w zakresie polityki rynku pracy.

Problemy rynku pracy wnioski i rekomendacje w badaniach i analizach WUP w Lublinie od 2012 r. a możliwość adaptacji nowych instrumentów rynku pracy.

Jako cel badania, na podstawie którego przygotowano raport, określono **zidentyfikowanie wybranych problemów w związku z rynkiem pracy województwa lubelskiego w latach 2012-2020 oraz zaproponowanie**

odpowiadających im mechanizmów/instrumentów służących profilaktyce bezrobocia lub wspierania zatrudnienia. Raport przedstawiał ewolucję rynku pracy na przestrzeni 8 lat w statystykach. W następnej części usystematyzowano problemy regionalnego rynku pracy z przyporządkowanym opisem mechanizmu zaradczego – rekomendacją, jej adresatem i opinią na temat instrumentu. Zlecenie badania i analizy wpisywało się w jeden z celów WUP w Lublinie na 2020 rok, jakim było poszukiwanie, analiza i diagnoza nowych mechanizmów i instrumentów symulowania rynku pracy. Badanie zlecone zostało zrealizowane w okresie marzec-kwiecień 2020 roku przy użyciu dwóch metod badawczych – analizy danych zastanych oraz telefonicznych wywiadów pogłębionych. Pierwszą metodę zastosowano do ponad 30 publikacji WUP w Lublinie. Wywiady z kolei przeprowadzone zostały z 8 pracownikami instytucji rynku pracy województwa lubelskiego – wyszczególnienie przedstawiono w tabeli 3. Każdy badany ocenił od 2 do 4 mechanizmów zaproponowanych przez autorów na podstawie analizy desk research. Dobór instrumentów do oceny respondentą odbywał się pod kątem zgodności z profilem jego wiedzy i doświadczenia zawodowego, dla lepszego wyjaśnienia zjawisk oraz ich kontekstu.

Tabela 3. Respondenci wywiadów telefonicznych

Typ instytucji	Liczba pogłębionych wywiadów telefonicznych
Powiatowy Urząd Pracy w Chełmie	1
Powiatowy Urząd Pracy w Lubartowie	1
Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim	1
Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Lublinie	1
agencja zatrudnienia	2
ośrodek szkoleniowy	1
organizacja pozarządowa realizująca zadania z zakresu promocji zatrudnienia	1
Suma	8

W trakcie wywiadów respondenci ocenili skuteczność i przydatność wielu różnych instrumentów. Zwrócono uwagę zarówno na ich mocne strony, jak i na słabości, jakie są z nimi związane lub na negatywne konsekwencje wiążące się z ich stosowaniem.

Jednym z ocenionych instrumentów była dotacja na założenie działalności gospodarczej. Instrument ten-zdaniem respondentów-skutecznie pomaga osobom bezrobotnym. Problemem jest jednak koszt tego typu wsparcia. Z doświadczeń przedstawicieli PUP wynika, iż zdarzają się przypadki, kiedy próbuje się uzyskać dotację na osoby, które później nie są odbiorcami końcowymi wsparcia. Mimo zgłoszonych zastrzeżeń względem tego instrumentu przeważał pogląd, iż należy kontynuować realizowanie działań przy użyciu tego instrumentu. Zauważono przy

tym, że nowe instrumenty wsparcia (pożyczki dla firm) zakładające zwrotny mechanizm pomocy nie cieszą się zainteresowaniem.

Pozytywnie wypowiedziano się także na temat bonów zasiedleniowych, które zwiększają mobilność społeczną i umożliwiają przenoszenie się na te obszary, gdzie dostęp do zatrudnienia jest łatwiejszy. Choć instrument ten pomaga w znalezieniu zatrudnienia to zarazem przynosi negatywne skutki społeczne, na które zwracali uwagę niektórzy respondenci. Bony pomagają rozwiązać problemy osób poszukujących zatrudnienia, ale niejednokrotnie osłabiają potencjał rynków słabiej rozwiniętych, sprzyjając rozwojowi obszarów o wyższym potencjale gospodarczym. Nie było jednomyślności wśród uczestników badania, czy ten instrument powinien być wciąż realizowany.

Badani podkreślali, iż dużym zainteresowaniem cieszyły się takie formy wsparcia jak: szkolenia i staże. Ich popularność wynika z faktu, iż pozwalają one nabyć lub rozwinąć nowe kompetencje i kwalifikacje i zwiększają atrakcyjność osoby bezrobotnej na rynku pracy, przez co łatwiej jej znaleźć zatrudnienie odpowiadające posiadanym umiejętnościom. W trakcie wywiadów podkreślano, że część uczestników staży, mimo zainteresowania ze strony pracodawcy, nie decyduje się na podjęcie zatrudnienia. podobnie część uczestników szkoleń nie jest zainteresowana znalezieniem pracy. postulowano też, aby w przypadku szkoleń wydłużyć okres badania efektywności zatrudnieniowej.

Trzeba zwrócić uwagę na fakt, iż badanie będące częścią zamówienia było realizowane w okresie, kiedy instytucje rynku pracy (w szczególności powiatowe urzędy pracy) musiały stawić czoła wzmożonemu zainteresowaniu ich ofertą ze strony klientów, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji ze względu na początek koronawirusa w Polsce. Uzyskano przekrojową analizę problemów regionalnego rynku pracy od 2012 r. oraz szczegółowe propozycje 20 mechanizmów zaradczych, poddanych ocenie przez przedstawicieli instytucji rynku pracy, z analizą skutków i ryzyk wdrożenia.

Sytuacja rynku pracy województwa lubelskiego w ujęciu branżowym w okresie pandemii COVID-19

Badanie, które stanowiło podstawę do opracowania raportu miało charakter eksploracyjny i zostało rozpoczęte w maju 2020 roku przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie. Celem badania było ustalenie wpływu pandemii na zatrudnienie w poszczególnych branżach gospodarki w województwie w najbliższej perspektywie czasowej.

Przedsięwzięcie zrealizowano z wykorzystaniem ankiety elektronicznej i było podzielone na dwie ścieżki badawcze. Zasadniczą jego część stanowiło badanie skierowane do powiatowych urzędów pracy województwa lubelskiego. Instytucje te w bezpośredni sposób obserwują zmiany zachodzące na lokalnych rynkach pracy,

gdyż zgłaszane są do nich planowane zwolnienia grupowe, rejestrują osoby, które utraciły zatrudnienie oraz upowszechniają oferty pracy przedstawiane przez pracodawców. Dodatkowo w okresie epidemii COVID-19 zostały włączone w udzielanie wsparcia przedsiębiorcom w ramach tarczy antykryzysowej. Dzięki wskazanym obszarom działalności powiatowe urzędy pracy posiadają szeroką perspektywę odnośnie zachodzących zmian. Ponadto, w celu uzupełnienia, przygotowano ankietę skierowaną do agencji zatrudnienia funkcjonujących na lokalnym rynku pracy. zarówno urzędy pracy, jak i agencje zatrudnienia, miały za zadanie ocenić sytuację branż zawartych w zamkniętym katalogu. W ten sposób uzyskano informacje na temat 44 różnych branż.

Badanie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie potwierdziło, że branże w różnym stopniu odczuły lub w najbliższym czasie odczują skutki epidemii, która pojawiła się w Polsce w marcu 2020 r. Istnieje wiele czynników wpływających na ich sytuację – brak możliwości świadczenia usług lub ich ograniczenie ze względu na wprowadzone restrykcje, problemy z przebywaniem pracowników na kwarantannie, zakłócenie łańcuchów dostaw, brak popytu na niektóre usługi ze względu na obawy o możliwość zakażenia, spadek cen, problemy finansowe lub brak możliwości wykorzystania produktów przez odbiorców itp. Istnieją branże, w przypadku których sytuacja może przynieść pozytywne konsekwencje, gdyż pojawił się zwiększony popyt na określone dobra i usługi. Uzyskane wyniki pozwoliły zidentyfikować branże, na które epidemia koronawirusa nie miała większego wpływu oraz te, które skorzystały lub straciły na zaistniałej sytuacji. W tabeli 4 zaprezentowano branże z największymi odsetkami wskazań odnoszących się do spadku, utrzymania i wzrostu liczby firm w konsekwencji wystąpienia sytuacji epidemicznej. Tabela 5 przedstawia natomiast branże z największymi odsetkami wskazań w odniesieniu do stanu zatrudnienia – zmniejszenia, utrzymania oraz zwiększenia liczby pracowników w branży. Analizując poniższe wyniki można stwierdzić, że w dużej mierze branże te się pokrywają – redukcja liczby firm często prowadzi do zmniejszenia liczby pracowników w danej branży.

Tabela 4. Wpływ epidemii COVID-19 na liczbę firm na obszarze objętym działalnością poszczególnych powiatowych urzędów pracy-branże z najwyższymi odsetkami wskazań

Spadek liczby firm	Brak wpływu na liczbę firm	Wzrost liczby firm
Turystyka zorganizowana (krajowa i zagraniczna)	Usługi architektoniczne/inżynierskie/projektów budowlanych i aranżacji wnętrz	Usługi pocztowe i kurierskie
Hotelarstwo i gastronomia, w tym catering	Usługi utrzymania czystości, sprzątnięcia oraz wywozu odpadów	Ochrona zdrowia, rehabilitacja, ośrodki opiekuńcze
Sport, rekreacja, rozrywka, w tym kina, kluby, siłownie, baseny,	Opieka nad zwierzętami i weterynaria	Usługi zdalnej obsługi klienta – call center

Spadek liczby firm	Brak wpływu na liczbę firm	Wzrost liczby firm
parki tematyczne i rekreacji, sale zabaw		
Transport osób	Elektroenergetyka, w tym utrzymanie linii i urządzeń/Górnictwo	Przemysł farmaceutyczny, chemiczny i dóbr użytkowych
Usługi marketingowe, reklamowe, PR, obsługa wydarzeń, koncertów, fotografika, drukarnie	Produkcja części i sprzętu elektronicznego	
Handel detaliczny i hurtowy/Sprzedaż	Produkcja materiałów konstrukcyjnych i budowlanych, w tym farb, lakierów i tapet	
Usługi kosmetyczne i fryzjerskie	Gazownictwo i wodociągi	

Tabela 5. Wpływ epidemii COVID-19 na zmianę wielkości zatrudnienia na obszarze objętym działalnością poszczególnych powiatowych urzędów pracy

Spadek liczby zatrudnionych pracowników	Brak wpływu na liczbę zatrudnionych pracowników	Wzrost liczby zatrudnionych pracowników
Turystyka zorganizowana (krajowa i zagraniczna)	Opieka nad zwierzętami i weterynaria	Usługi pocztowe i kurierskie
Transport osób	Elektroenergetyka, w tym utrzymanie linii i urządzeń/Górnictwo	Przemysł farmaceutyczny, chemiczny i dóbr użytkowych
Hotelarstwo i gastronomia, w tym catering	Produkcja części i sprzętu elektronicznego	Ochrona zdrowia, rehabilitacja, ośrodki opiekuńcze
Usługi kosmetyczne i fryzjerskie	Produkcja materiałów konstrukcyjnych i budowlanych, w tym farb, lakierów i tapet	Transport towarów, zaopatrzenie/Spedycja/Logistyka
Sport, rekreacja, rozrywka, w tym kina, kluby, siłownie, baseny, parki tematyczne i rekreacji, sale zabaw	Gazownictwo i wodociągi	Rolnictwo/Ogrodnictwo/Hodowla/Leśnictwo
Handel detaliczny i hurtowy/Sprzedaż		Usługi zdalnej obsługi klienta – call center

Barometr zawodów

Barometr zawodów to badanie prognostyczne realizowane na terenie całego kraju na zlecenie ministra właściwego ds. pracy od 2015r. Koordynatorem ogólnopolskim jest WUP w Krakowie, koordynatorem wojewódzkim – WUP w Lublinie. Jest to badanie jakościowe o charakterze prognostycznym (prognozuje się zapotrzebowanie na kolejny rok). Jest wypracowywany w wyniku przeprowadzonych spotkań ekspertów. W województwie lubelskim w ramach badania zrealizowano 21 paneli eksperckich. W 2020 roku, w związku z trwającą pandemią przedsięwzięcie realizowane było zdalnie. We wszystkich spotkaniach, które odbyły się pomiędzy 8 września a 15 października 2020 roku, uczestniczyło ogółem 96 pracowników urzędów pracy oraz 6 przedstawicieli 4 niepublicznych agencji zatrudnienia (Adecco - powiaty m. Lublin, lubartowski, lubelski, puławski, świdnicki, Grupa Progres – powiaty m. Lublin, biłgorajski, lubartowski, lubelski, Randstad – powiaty m. Lublin i lubelski oraz Consultor – m. Lublin).

W toku dyskusji ich uczestnicy podejmowali decyzje, do której z trzech kategorii (deficyt, nadwyżka, równowaga) przypisać zawód.

Zawody deficytowe to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest większa niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej pracodawcom znaleźć kandydatów do pracy).

Tabela 6. Zawody najczęściej uznawane za deficytowe w woj. lubelskim

Nazwa zawodu	Liczba powiatów, w których zawód jest deficytowy
kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	24
pielęgniarki i położne	23
spawacze	21
operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	19
elektrycy, elektromechanicy i elektrycy	18
kierowcy autobusów	16
nauczyciele przedmiotów zawodowych	16
magazynierzy	15
monterzy instalacji budowlanych	15
lekarze	15
nauczyciele praktycznej nauki zawodu	15
piekarze	15

Główne przyczyny deficytu to:

- ✓ w powiecie brak młodych osób posiadających wykształcenie w danym zawodzie, gdyż brak jest w okolicy szkoły przygotowującej do jego wykonywania; osoby starsze skończyły lub w najbliższym czasie będą kończyć swoją aktywność zawodową (barierą często jest stan zdrowia),
- ✓ w powiecie całkowicie brakuje osób posiadających dany zawód. Bardzo często osoby pochodzące z danego powiatu kształcą się poza tym miejscem i

nie powracają tam do pracy szukając zatrudnienia w innym, większym mieście lub za granicą,

- ✓ brak zainteresowania pracą w zawodzie wyuczonym – często ludzie wybierając kształcenie podejmują nie do końca przemyślane decyzje, a w późniejszym okresie specyfika pracy w danym zawodzie im nie odpowiada i poszukują zatrudnienia w innych obszarach rynku pracy. Tu istotną byłaby możliwość zapoznania się ze specyfiką pracy jeszcze przed rozpoczęciem edukacji,
- ✓ w powiecie brak osób spełniających wymagania pracodawców (np. niepełne kwalifikacje, brak odpowiednich lub aktualnych uprawnień, brak znajomości języków obcych, brak doświadczenia zawodowego, brak znajomości danej branży lub kompetencji wymaganych w określonym zawodzie),
- ✓ brak jest zainteresowania podejmowaniem pracy w określonych zawodach (np. trudne/specyficzne warunki pracy, praca delegacyjna, nienormowany czas pracy, potrzeba założenia własnej działalności gospodarczej, zmianowy system pracy, nieatrakcyjne warunki zatrudnienia proponowane przez pracodawców, brak zainteresowania podejmowaniem pracy za pośrednictwem agencji zatrudnienia, oferowanie pracy w miejscowości posiadającej niewielką siatkę połączeń komunikacyjnych, co bardzo utrudnia dojazdy, praca „na czarno”),

W badaniu przeprowadzonym w 2020 roku pojawiły się także nowe czynniki – brak zainteresowania podjęciem pracy ze względu na obawę przed zarażeniem (w przypadku niektórych zawodów pojawiły się także wcześniej nieplanowane przejścia na emeryturę lub świadczenia przedemerytalne).

Istnieją także zawody, w przypadku których nagle wzrosło zapotrzebowanie, a na rynku nie ma wystarczającej liczby osób przygotowanych do pracy w tych profesjach (np. laboranci).

Zawody zrównoważone to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców.

Tabela 7. Zawody najczęściej uznawane za zrównoważone w woj. lubelskim

Nazwa zawodu	Liczba powiatów, w których zawód jest w równowadze
pracownicy myjni, pralni i prasowalni	24
asystenci w edukacji	23
pracownicy ds. techniki dentystycznej	23
przedstawiciele handlowi	23
robotnicy leśni	23
sprzątaczkę i pokojowe	23
wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych	23
kierowcy samochodów osobowych	23
prawnicy	23
operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych	23

Zawody nadwyżkowe, w których liczba wolnych miejsc pracy jest mniejsza niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej osobom poszukującym pracy znaleźć zatrudnienie).

Tabela 8. Zawody najczęściej uznawane za nadwyżkowe w woj. lubelskim

Nazwa zawodu	Liczba powiatów, w których zawód jest nadwyżkowy
ekonomiści	20
pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej	20
filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy	19
pedagodzy	17
specjaliści technologii żywności i żywienia	17
specjaliści administracji publicznej	14
technicy mechanicy	13
filolodzy i tłumacze	12
socjolodzy i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych	12

Istnieją dwa powody występowania nadwyżek:

- ✓ zapotrzebowanie w danym powiecie w ogóle nie występuje (brak jest szans na znalezienie pracy),
- ✓ zapotrzebowanie na zawód jest niewielkie w stosunku do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy (istnieją szanse uzyskania zatrudnienia, ale należy być bardzo konkurencyjnym pod względem posiadanych kwalifikacji, kompetencji miękkich oraz doświadczenia zawodowego).

W badaniu respondenci zostali zapytani także o ewentualne zmiany w zapotrzebowaniu pracodawców na określone zawody. W tej edycji znacznie częściej niż w latach poprzednich wskazywano na możliwy wzrost lub spadek zapotrzebowania. Można to, przynajmniej w części przypadków, bezpośrednio łączyć z pandemią.

Tabela 9. Zmiana zapotrzebowania pracodawców na określone zawody

Wzrost zapotrzebowania	Liczba powiatów, w których prognozowano wzrost zapotrzebowania	Spadek zapotrzebowania	Liczba powiatów, w których prognozowano spadek zapotrzebowania
pielęgniarki i położne	16	pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej	8
opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	14	animatory kultury i organizatorzy imprez	5
lekarze	12	ślusarze	4

Wzrost zapotrzebowania	Liczba powiatów, w których prognozowano wzrost zapotrzebowania	Spadek zapotrzebowania	Liczba powiatów, w których prognozowano spadek zapotrzebowania
pracownicy sprzedaży internetowej	11	krawcy i pracownicy produkcji odzieży	3
nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych	7	kierowcy autobusów	2
fizjoterapeuci i masażyści	6	kierownicy sprzedaży	2
psycholodzy i psychoterapeuci	6	robotnicy obróbki drewna i stolarze	2
biolodzy, biotechnolodzy, biochemicy	5	specjaliści rolnictwa i leśnictwa	2
pracownicy ds. budownictwa drogowego	5	technicy mechanicy	2
ratownicy medyczni	5		

Wyniki badania pokazują, w których zawodach znalezienie pracy jest trudne, w których można spodziewać się zwiększonego zapotrzebowania na pracowników oraz jak jest ono zróżnicowane na terenie województwa lubelskiego.

Ranking szkół wyższych według poziomu bezrobocia absolwentów roku akademickiego 2018/2019

Opracowanie Ranking szkół wyższych według poziomu bezrobocia absolwentów w roku akademickim 2018/2019 wydawane jest przez Wojewódzki Urząd Pracy od kilkunastu lat.

Aspekt bezrobocia wśród osób z wyższym wykształceniem w opinii autorów był i jest ważnym problemem społecznym ze względu na pojawiający się z roku na rok systematyczny wzrost odsetka tej zbiorowości bezrobotnych – z 11% w 2010 roku do 17% w 2020 roku. Szczegółowa analiza tego zjawiska może być pomocna nie tylko powiatowym urzędом pracy, ale także instytucjom rynku pracy podejmującym działania na rzecz przeciwdziałania bezrobociu oraz uczelniom wyższym planującym ofertę studiów wyższych (zarówno jeśli chodzi o liczebność na poszczególnych kierunkach, jak i program). Z perspektywy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie niniejsza analiza stanowi również wskaźnik szerszych zjawisk społeczno-

gospodarczych w regionie stając się bazą do podejmowania optymalnych działań z zakresu polityki rynku pracy.

Rokrocznie analizowane są nowe dane statystyczne dotyczące liczby studentów, absolwentów, kierunków studiów, uczelni w kraju, a przede wszystkim województwa lubelskiego. Ranking za rok akademicki 2018/2019 poszerzono o wnioski i rekomendacje wynikające z opracowania oraz innych analiz, jak np. Losy absolwentów szkół wyższych województwa lubelskiego. W materiale poruszone zostały także kwestie dotyczące zmian w finansowaniu uczelni, ocenianiu kandydatów oraz funkcjonowaniu uczelni.

Poniżej kilka wniosków z opracowania:

- ✓ w kraju największy spadek liczby studentów roku akademickiego 2018/2019 odnotowano na pedagogice, a wzrost na kierunku informatyka i psychologia,
- ✓ stałą cechą szkolnictwa wyższego w Polsce jest przewaga kobiet wśród studiujących, jak i absolwentów,
- ✓ od kilku lat najwięcej absolwentów uczelni województwa lubelskiego kończy pielęgniarstwo, finanse i rachunkowość, pedagogikę, administrację, informatykę oraz prawo,
- ✓ najwyższy wzrost liczby bezrobotnych absolwentów w urzędach pracy odnotowano po kierunkach: psychologia, bezpieczeństwo narodowe, anglistyka, prawo, fizjoterapia i informatyka oraz ekonomia, zarządzanie i inżynieria produkcji,
- ✓ najwyższy spadek zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów odnotowano po kierunkach: pedagogika, administracja i gospodarka przestrzenna,
- ✓ najwięcej absolwentów z dyplomem z 2019 roku ukończyło: bezpieczeństwo narodowe lub wewnętrzne, prawo, administrację, ekonomię, zarządzanie, informatykę, finanse i rachunkowość oraz pedagogikę.

Wybrane rekomendacje:

- ✓ posiadanie wiedzy na temat sytuacji na regionalnym rynku pracy jest niezwykle istotne, gdyż umożliwia świadome kształtowanie własnej ścieżki kariery, tak aby możliwe było uzyskanie satysfakcjonującego zatrudnienia. W związku z tym konieczne jest realizowanie badania oraz przygotowywanie analiz prezentujących zapotrzebowanie pracodawców na określone zawody i specjalizacje,
- ✓ konieczne jest promowanie doradztwa zawodowego, które ma na celu przygotowanie do jak najtrafniejszego wyboru kierunku kształcenia. Doradztwo to powinno być oparte nie tylko na diagnozie predyspozycji danej osoby, ale zawierać także informacje o sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- ✓ rozwiązaniem, które pozwoliłoby uniknąć błędnego wyboru kierunku kształcenia lub mogłoby zachęcić do przekwalifikowania się osoby, które posiadają zawód nadwyżkowy byłoby stworzenie instrumentu umożliwiającego zapoznanie się z realiami pracy w danym zawodzie. Rozwiązanie takie

powinno mieć formę aktywnego uczestnictwa w pracy określonego zakładu pracy (np. na podstawie krótkoterminowej umowy o pracę refundowanej pracodawcy), tak aby nie tylko teoretycznie poznać perspektywy pracy w danej profesji, ale także w praktyce zobaczyć na czym ona polega, jakie wiąże się z nią wymagania, jak wygląda dzień pracy itp. Pomogłoby to w uniknięciu rozczarowania w momencie rozpoczęcia pracy już po zakończonej edukacji lub wręcz zachęciło do zdobycia kwalifikacji potrzebnych do wykonywania danego zawodu,

- ✓ subpopulacja bezrobotnych z wyższym wykształceniem wymaga specjalnych, dedykowanych instrumentów lub form wsparcia ze strony instytucji obsługujących rynek pracy, zwłaszcza publicznych służb zatrudnienia, w tym pogłębionego poradnictwa zawodowego, ewentualnie objęcia specjalnymi programami, uwzględniającymi specyficzne trudności tej grupy, ale także z wykorzystaniem jej głównego atutu, jakim jest wyższe wykształcenie,
- ✓ podjęcie przez uczelnie dofinansowywane ze środków publicznych większej odpowiedzialności za efekty kształcenia absolwentów, korygowanie planowanych efektów kształcenia zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami lokalnych rynków oraz dostosowanie wielkości naboru na poszczególne kierunki do realnego zapotrzebowania na pracowników. Wyłonienie regionalnej specjalizacji naukowej oraz konsolidacja akademickiego know-how, aby rozpocząć kształcenie absolwentów nie tylko takich, dla których są miejsca pracy ale też i takich, które je kreują. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych. Dostarczanie przez uczelnie nie tylko wiedzy kierunkowej, ale i aktualnej wiedzy i praktyki branżowej, odpowiadającej kierunkowi. Sprzyjanie wczesnemu zdobywaniu doświadczenia zawodowego. Wzmocnienie elementów praktycznej nauki w trakcie studiów. Możliwość dofinansowania z Funduszu Pracy studiów wyższych odpowiadających potrzebom rynkowym,
- ✓ konieczna ściślejsza współpraca uczelni z pracodawcami zainteresowanymi absolwentami po tych kierunkach. Premiowanie uczelni za: definiowanie specjalizacji na tych kierunkach na wywiadach grupowych z branżowymi pracodawcami, za prowadzenie tylko studiów dualnych na tych kierunkach, działania umożliwiające rekrutację do pracy na etapie kształcenia.

Wydział Badań i Analiz w 2020 roku przygotował także krótkie analizy tematyczne:

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych za 2019 rok to analiza, która określa kierunki i natężenie zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na regionalnym rynku pracy, umożliwia usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów oraz kwalifikacji deficytowych i nadwyżkowych, pozwala na określenie właściwych potrzebnych kierunków szkolenia bezrobotnych oraz odpowiednich struktur kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym.

Podsumowanie 2019 roku w statystykach w województwie lubelskim dotyczy zmian w strukturze bezrobotnych, przedstawia m.in. bezrobotnych według grup zawodów i rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, a także zwolnionych z przyczyn zakładu pracy.

Osoby z niepełnosprawnościami w ewidencji urzędów pracy województwa lubelskiego to opracowanie, w którym przedstawiono m.in. terytorialne zróżnicowanie zarejestrowanych w urzędach pracy osób z niepełnosprawnościami – w kraju oraz poszczególnych województwach. Zobrazowano skalę zgłoszonych wolnych miejsc pracy dla tej grupy osób, jej strukturę wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu oczekiwania na zatrudnienie. Scharakteryzowano także wyrejestrowania ze względu na podjęcie pracy.

Sytuacja osób młodych na rynku pracy województwa lubelskiego to kompleksowe zestawienie statystyk dotyczących zatrudnienia i bezrobocia osób młodych w województwie lubelskim, wyników badań i działań publicznych służb zatrudnienia na rzecz aktywizacji tej grupy.

Sytuacja długotrwale bezrobotnych na rynku pracy województwa lubelskiego jest studium przestrzennych i czasowych uwarunkowań długotrwałego bezrobocia, charakterystyką populacji długotrwale bezrobotnych w województwie lubelskim oraz posiada wskazówki dla regionalnej polityki rynku pracy.

Sytuacja osób powyżej 50 roku życia na rynku pracy województwa lubelskiego to sprawozdanie w zakresie statystyk dotyczących zatrudnienia i bezrobocia osób w wieku powyżej 50 roku życia w regionie lubelskim, wyników badań i działań publicznych służb zatrudnienia na rzecz aktywizacji tej grupy.

Wszystkie opracowania Wydziału Badań i Analiz dostępne są na stronie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie: [Badania i analizy - Lubelskie Obserwatorium Rynku Pracy \(od 2015\)](#)

Realizowane badania pozwalają na usystematyzowanie wiedzy na temat regionalnego rynku pracy. Ich wyniki kierowane są do szerokiego grona odbiorców. Wykorzystywane są przez publiczne służby zatrudnienia do planowania swoich działań - np. do wydatkowania środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego oraz źródło wiedzy do opiniowania kierunków kształcenia. Można je także wykorzystać przy prowadzeniu doradztwa zawodowego, indywidualnemu planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej, opracowaniu strategii zatrudnienia przez pracodawców, programowaniu szkoleń, kursów i kierunków kształcenia przez instytucje edukacyjne i szkoleniowe itp.

3. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 2006 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy **Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych** realizował wypłatę niezaspokojonych przez niewypłacalnych pracodawców świadczeń pracowniczych, a także windykował wypłacone środki. Finansowanie świadczeń pracowniczych przez Fundusz odbywało się na ustawowo określonych zasadach, według jednolitych kryteriów wspólnych dla wszystkich uprawnionych. Warunkiem wypłaty świadczeń pracowniczych ze środków FGŚP było zaistnienie w stosunku do pracodawcy – niewypłacalności w rozumieniu ustawy o ochronie roszczeń (...), dlatego też skala wypłat świadczeń zarówno w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym, uzależniona była od kondycji ekonomicznej podmiotów gospodarczych usytuowanych w poszczególnych województwach. O środki na wypłatę świadczeń pracowniczych mógł wystąpić niewypłacalny pracodawca, składając wykazy niezaspokojonych roszczeń: zbiorczy lub uzupełniający. Jeżeli niewypłacalny pracodawca tego nie uczynił w ustawowo określonym terminie, o wypłatę świadczeń wystąpić mógł wnioskodawca indywidualny.

W 2020 roku wypłacono świadczenia wskazane w 16 wykazach i 36 wnioskach indywidualnych, które dotyczyły należności pracowniczych niezaspokojonych przez 22 niewypłacalnych pracodawców. Odmówiono wypłaty świadczeń 23 osobom. Najczęstszą przyczyną odmowy wypłat świadczeń był brak ustawowej niewypłacalności pracodawcy. W trakcie 2020 roku wypłacono kwotę 6 309 823,30 zł, zaspokajając tym samym należności pracownicze 379 osób.

Natomiast jeżeli chodzi o dochodzenie zwrotu wypłaconych świadczeń to windykacja prowadzona była z majątku niewypłacalnych pracodawców, ich następców prawnych lub też osób trzecich, odpowiedzialnych za długi niewypłacalnych pracodawców. Jest to proces skomplikowany, długotrwały i nie zawsze skuteczny. Z natury rzeczy, windykacja FGŚP mogła zostać wszczęta po wypłacie świadczeń, co oznacza, że od samego początku była ona skierowana do majątku dłużnika niewypłacalnego. Skuteczność windykacji zależała przede wszystkim od realnej wartości posiadanego przez dłużnika majątku, możliwości jego zbycia oraz stopnia zabezpieczenia rzeczowego ustanowionego wcześniej na tymże majątku przez innych niż Fundusz wierzycieli.

W 2020 roku zwindykowano kwotę 1 034 866,92 zł, wykonując tym samym ustalony plan windykacji. Spłata należności stanowiła efekt podjętych wcześniej działań prowadzonych, zarówno w trakcie postępowań upadłościowych, jak i egzekucyjnych. Przeważająca kwota spłaty pochodziła od dłużników będących w stanie upadłości.

W 2020 roku Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – Dysponent FGŚP - umorzył należności Funduszu w kwocie 4 895 829,67 zł. W stosunku do tych dłużników wyczerpane zostały wszelkie przewidziane prawem procedury windykacyjne, a nieściągalność pozostałych do zapłaty należności nie budziła wątpliwości. Proces umorzenia nieściągalnych należności miał na celu bieżące urealnianie ogólnego stanu należności Funduszu.

Pandemia Covid-19 zrewolucjonizowała zadania Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Dotychczas Fundusz chronił roszczenia pracownicze w sytuacji niewypłacalności pracodawcy a od marca 2020 r. do nadal chronił miejsca pracy u przedsiębiorców, u których wystąpił spadek obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19. W/w wsparcie realizowano na podstawie Ustawy z dnia 02.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych:

Art. 15g. Wsparcie dotyczyło dofinansowania wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy, w następstwie COVID-19. Do 31.12.2020 r. do WUP w Lublinie wpłynęło 2 793 wniosków.

Rozpatrzono 2 788, podpisano 883 umowy.

Art. 15gg. Wsparcie dotyczyło dofinansowania wynagrodzeń pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy w związku ze spadkiem obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19. Do 31.12.2020 r. do WUP w Lublinie wpłynęło 1 962 wniosków.

Rozpatrzono 1872, w tym zaakceptowano do realizacji 1 393 wnioski.

W 2020 roku w ramach realizacji zadań z Tarczy Antykryzysowej wypłacono 356 933 429,86 zł, tym samym wspierając 80 219 miejsc pracy.

4. Poradnictwo zawodowe

Zmiany na rynku pracy stawiają osobom poszukującym pracy bardzo wysokie wymagania. Samo wykształcenie i doświadczenie to za mało, więc osoby pozostające bez zatrudnienia w celu zwiększenia swoich szans na rynku pracy powinny umieć zaprezentować się przyszłemu pracodawcy, wyróżnić się spośród innych. Na konkurencyjnym rynku pracy bardzo ważną umiejętnością jest podejmowanie właściwych decyzji w swoich sprawach zawodowych. Niezbędną w tym zakresie fachową pomoc można uzyskać w ramach poradnictwa zawodowego. Klient i doradca zawodowy wspólnie pracują nad świadomym i samodzielnym podjęciem przez klienta decyzji dotyczącej drogi rozwoju zawodowego oraz nad dostosowaniem się do wymogów rynku pracy. Usługa poradnictwa zawodowego jest realizowana przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej WUP w Lublinie oraz Filie w Białej Podlaskiej, Chełmie i Zamościu. Kierowana jest do osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (bezrobotnych i poszukujących pracy), pracodawców, a także osób pracujących i dorosłych uczących się.

Od połowy marca 2020 roku z powodu pandemii COVID-19 nastąpiło ograniczenie bezpośredniego dostępu interesantów do usług Urzędu. Spowodowało to zmiany w zakresie bieżących działań doradczych. Ze względów bezpieczeństwa wstrzymane zostały bezpośrednio usługi poradnictwa zawodowego dla klientów. Następnie zaczęto je świadczyć w większym niż dotąd stopniu na odległość z wykorzystaniem telefonu, poczty elektronicznej i internetu.

W ramach **indywidualnego poradnictwa zawodowego** doradca zawodowy wykorzystywał różne metody i techniki służące motywowaniu klienta do aktywnego współdziałania w rozwiązywaniu jego problemów. Podstawową metodą pracy doradców zawodowych była rozmowa doradcza. W 2020 roku z indywidualnych usług poradnictwa zawodowego skorzystało ogółem 777 osób. W ramach usługi pomoc w rozwoju zawodowym pracodawcy i jego pracowników udzielono indywidualnych porad zawodowych 6 pracodawcom.

W procesie poradnictwa zawodowego wykorzystywane były również testy psychologiczne oraz inne narzędzia służące do badania zainteresowań zawodowych. Analiza preferencji i predyspozycji zawodowych daje klientom możliwość dokonywania racjonalnych wyborów zawodowych związanych z przyszłą pracą lub rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej. W 2020 roku z badań testowych preferencji i predyspozycji zawodowych skorzystało 466 osób.

Podczas poradnictwa grupowego uczestnicy zajęć mieli możliwość dokonania adekwatnej oceny siebie, określenia przyczyn problemów zawodowych, rozwijania umiejętności podejmowania decyzji zawodowych oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Tematyka zajęć obejmowała zagadnienia dotyczące: planowania kariery zawodowej, budowania własnego wizerunku na rynku pracy, sposobów rekrutacji,

metod poszukiwania pracy, wykorzystania komputera i Internetu w poszukiwaniu zatrudnienia, sporządzania profesjonalnych dokumentów aplikacyjnych, przygotowania do rozmowy kwalifikacyjnej, autoprezentacji, kompetencji miękkich, kreatywności i motywacji oraz przedsiębiorczości i podejmowania własnej działalności gospodarczej. W 2020 roku dla 559 osób zorganizowano zajęcia poradnictwa grupowego.

Z zasobów informacji zawodowej, które wspomagają proces podejmowania decyzji zawodowych, można korzystać w formie indywidualnej i grupowej. W 2020 roku odnotowano 15 743 indywidualnych informacji udzielonych klientom Centrum na temat: wsparcia przedsiębiorców w ramach Tarczy Antykryzysowej, a także: możliwości kształcenia, szkoleń zawodowych, usług urzędów pracy, źródeł ofert pracy, sposobów przygotowania dokumentów aplikacyjnych oraz podejmowania działalności gospodarczej. Dla 1 339 osób zorganizowano informacyjne zajęcia grupowe o usługach urzędów pracy, pomocy dla pracodawców i ich pracowników, planowaniu przyszłości edukacyjno-zawodowej, sytuacji i zmian na rynku pracy, szansach zatrudnienia w kraju i za granicą, mobilności zawodowej oraz podejmowaniu własnej działalności gospodarczej.

Do zadań Centrum należało również zbieranie, aktualizowanie i upowszechnianie zasobów informacji zawodowych. Zaktualizowano i opublikowano poradnik „7 dni poszukiwania pracy”, opracowanie „Bądź sobie szefem” dla osób podejmujących działalność gospodarczą oraz ulotki informacyjne dotyczące poszukiwania pracy. Doradcy zawodowi współpracowali z instytucjami rynku pracy, edukacji i pomocy społecznej. Dodatkowo od kwietnia 2020 roku brali udział w realizacji nowych zadań dotyczących Tarczy Antykryzysowej. Współpracowali z Wydziałem Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych WUP w Lublinie zajmując się rozpatrywaniem wniosków o przyznanie świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy oraz udzielaniem informacji przedsiębiorcom.

Agencje zatrudnienia

Polskie prawodawstwo dopuszcza obsługę rynku pracy nie tylko przez publiczne służby zatrudnienia, ale również przez inne instytucje rynku pracy, w tym przez agencje zatrudnienia. Agencje zatrudnienia to podmioty wpisane do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia (Krajowy Rejestr Agencji Zatrudnienia), świadczące usługi w zakresie pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, doradztwa personalnego oraz pracy tymczasowej. Działalność agencji zatrudnienia jest działalnością regulowaną, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 roku Prawo przedsiębiorców i do jej prowadzenia wymagany był wpis do ww. rejestru. W latach 2003–2005 Krajowy Rejestr Agencji Zatrudnienia (KRAZ) prowadziło Ministerstwo Gospodarki i Pracy. Od 2005 roku Rejestr ten prowadzi wojewódzkie urzędy pracy. Liczba zarejestrowanych agencji w rejestrze z roku na rok sukcesywnie rosła. W dniu 31 grudnia 2020 roku rejestr zawierał 335 agencji zatrudnienia w województwie lubelskim, w 2003 roku były to tylko 3 agencje

zatrudnienia, a w 2005 roku już o 29 więcej (32 agencje). W ciągu 2020 roku zarejestrowano 59 agencji zatrudnienia - o 37 mniej niż w 2019 roku (w tym 31% agencji prowadzonych jest przez obywateli Ukrainy). W 2020 roku przeprowadzono 1 kontrolę agencji zatrudnienia w zakresie spełniania warunków wymaganych do wykonywania działalności. Rejestr podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia jest jawny i ogólnie dostępny na stronie internetowej: stor.praca.gov.pl.

Rejestr Instytucji Szkoleniowych (RIS)

Rejestr Instytucji Szkoleniowych (RIS) to jedno z narzędzi rynku pracy mających wpływ na upowszechnienie, zwiększenie dostępności i poprawę jakości usług szkoleniowych. RIS powstał w 2004 roku na mocy przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (DZ. U. z 2020 r., poz. 1409 z późn. zm.). W myśl tych przepisów, każda instytucja szkoleniowa zainteresowana prowadzeniem szkoleń dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy z wykorzystaniem środków publicznych jest zobowiązana posiadać wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych. Ewidencję instytucji szkoleniowych prowadzą wojewódzkie urzędy pracy właściwe ze względu na miejsce położenia siedziby podmiotu oferującego usługi szkoleniowe. Dostępność i jawność RIS oraz jego ogólnokrajowy zasięg umożliwiają wyszukanie i porównanie ofert, co ułatwia wybór programów i form szkolenia najbardziej odpowiadających potrzebom szkoleniowym danej osoby. Tematyka prezentowanych przez instytucje szkoleniowe ofert z roku na rok staje się coraz bardziej zróżnicowana. Związane jest to ze zmieniającymi się potrzebami rynku pracy – tak krajowego, jak i unijnego w zakresie posiadanych kwalifikacji. Wielofunkcyjność aplikacji RIS pozwala na uzyskanie obszernej informacji na temat konkretnej instytucji szkoleniowej i jej oferty szkoleniowej. W dniu 31 grudnia 2020 r. rejestr zawierał 729 instytucji szkoleniowych wobec 737 w 2019 roku.

Dostęp do RIS on-line: portal STOR – System Teleinformatyczny Obsługi Rejestrów www.stor.praca.gov.pl; strona internetowa [Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie](http://www.wup.lublin.gov.pl).

Na konkurencyjnym rynku pracy bardzo ważną umiejętnością jest podejmowanie właściwych decyzji w swoich sprawach zawodowych. Niezbędną w tym zakresie fachową pomoc bądź poradę można uzyskać w ramach poradnictwa zawodowego. Klient i doradca zawodowy wspólnie pracują nad świadomym i samodzielnym podjęciem przez klienta decyzji dotyczącej drogi rozwoju zawodowego oraz nad dostosowaniem się do wymogów rynku pracy.

5. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014- 2020

Analizując sytuację na wojewódzkim rynku pracy nie można pominąć środków pozyskanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Pomoc finansowa oferowana ze środków Unii Europejskiej była, jest i będzie jednym z ważniejszych, o ile nie najważniejszym czynnikiem mającym wpływ na szybszy rozwój województwa lubelskiego - w sensie gospodarczym, inwestycyjnym, edukacyjnym i społecznym. Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie od lat programuje i wykonuje zadania współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Na podstawie Porozumienia z 8 czerwca 2015 roku w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej w ramach: Osi Priorytetowej 9 Rynek pracy oraz Osi Priorytetowej 11 Włączenie społeczne.

Realizowane przez IP zadania wynikające z ww. Porozumienia to m.in. prowadzenie naboru i oceny wniosków o dofinansowanie, obsługa procedury odwoławczej, zawieranie z wnioskodawcami umów o dofinansowanie projektu, rozliczanie projektów, zlecenie płatności, prowadzenie kontroli projektów ujętych w Rocznym Planie Kontroli oraz kontroli krzyżowych i doraźnych.

- ✓ Działanie 9.1 „Aktywizacja zawodowa”. Cel działania to wsparcie poprzez skuteczną aktywizację zawodową. Przedsięwzięcia były skoncentrowane na wsparciu grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób starszych w wieku 50 lat i więcej, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach w celu aktywizacji zawodowej ułatwiającej im wejście lub powrót na rynek pracy. Osoby te wymagają szczególnego wsparcia z uwagi na okres bierności zawodowej, brak lub dezaktualizację posiadanych umiejętności i kwalifikacji zawodowych, brak doświadczenia zawodowego czy też gorszą sytuację zatrudnieniową. Ze względu na wysoki poziom ukrytego bezrobocia, w tym głównie na obszarach wiejskich, w ramach Działania została zaplanowana reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa w celu podejmowania przez nich zatrudnienia poza rolnictwem. Pomoc ukierunkowana na wsparcie osób zatrudnionych przyczyni się do poprawy ich sytuacji na rynku pracy. Dzięki interwencji nastąpiło zwiększenie zasobów wykwalifikowanych pracowników w regionie. Ponadto interwencja miała bezpośredni wpływ na zwiększenie mobilności zawodowej odbiorców wsparcia, w tym w wymiarze geograficznym. O dofinansowanie w ramach tego Działania mogły ubiegać się m.in. jednostki samorządów, urzędy pracy, organizacje pozarządowe, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe,

osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową, pracodawcy. Środki te mogły zostać przeznaczone na poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, staże, praktyki zawodowe, szkolenia, dofinansowanie kosztów wynagrodzeń, doposażenie i wyposażenie stanowisk pracy, wspieranie mobilności zawodowej. Wsparcie skierowane było do osób w wieku 30 lat i więcej, bezrobotnych oraz biernych zawodowo, z terenu woj. lubelskiego, należących co najmniej do jednej z następujących grup:

- ✓ osoby w wieku 50 lat i więcej;
- ✓ kobiety;
- ✓ osoby z niepełnosprawnościami;
- ✓ osoby długotrwale bezrobotne;
- ✓ osoby o niskich kwalifikacjach;
- ✓ osoby bezrobotne nie należące do grup wskazanych powyżej.

W 2020 roku w ramach Działania 9.1 nie były zaplanowane konkursy. Trwała natomiast ocena oraz procedura podpisywania umów w ramach konkursu ogłoszonego w 2019 roku (RPLU.09.01.00-IP.02-06-001/19). W ramach ww. konkursu Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie w 2020 roku podpisał łącznie 16 umów na kwotę ogółem 14 941 334,67 zł, w tym wkład UE wyniósł 12 700 134,42 zł.

- ✓ Działanie 9.2 „Aktywizacja zawodowa – projekty PUP” realizowane przez powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego. Działanie miało na celu wsparcie osób bezrobotnych, tj. ich skuteczną aktywizację zawodową. Przedsięwzięcia koncentrowały się na wsparciu grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób starszych w wieku 50 lat i więcej, kobiet, osób niepełnosprawnych, osób długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach w celu aktywizacji zawodowej ułatwiającej im wejście lub powrót na rynek pracy. Osoby te wymagają szczególnego wsparcia z uwagi na okres bierności zawodowej, brak lub dezaktualizację posiadanych umiejętności i kwalifikacji zawodowych, brak doświadczenia zawodowego czy też gorszą sytuację zatrudnieniową. Ze względu na wysoki poziom ukrytego bezrobocia, w tym głównie na obszarach wiejskich, w ramach Działania została zaplanowana reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa w celu podejmowania przez nich zatrudnienia poza rolnictwem.

W ramach Działania 9.2 Aktywizacja zawodowa – projekty PUP w 2020 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie ogłosił dwa nabory pozakonkursowe. Nabór nr RPLU.09.02.00-IP.02-06-NB1/20 dla projektów pozakonkursowych powiatowych urzędów pracy na rok 2020 był prowadzony w I kwartale 2020 r. Kwota alokacji wynosiła 105 783 312,28 zł. W odpowiedzi na ogłoszony konkurs wpłynęło łącznie 21 wniosków o dofinansowanie projektu. W ramach naboru podpisano 21 umów na kwotę 96 971 983,64 zł (kwota ogółem=wnioskowane dofinansowanie). Ze względu na pandemię, która wybuchła w Europie na początku 2020 roku i spowodowała negatywne skutki dla przedsiębiorstw oraz organizacji pozarządowych działających na terenie województwa lubelskiego,

a tym samym zatrudnionych w tych podmiotach pracowników, podjęte zostały działania mające na celu redukcję skutków spowolnienia gospodarczego i przeciwdziałanie wzrostowi bezrobocia, w postaci dofinansowania wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne i części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (tzw. Short-term work schemes – STW). O dofinansowanie w ramach tego Działania mogły ubiegać się Powiatowe Urzędy Pracy/Miejski Urząd Pracy z terenu województwa lubelskiego. w związku z uruchomieniem nowych zadań, o których mowa w art. 15zzb, 15zzc i 15 zze ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych zostały przeznaczone dodatkowe środki z rezerwy Funduszu Pracy na ww. zadania. W związku z powyższym do 21 zawartych umów podpisano aneksy – łącznie na wartość 216 431 531,65 mln zł ogółem, w tym 183 966 801,90 mln zł wkładu UE.

W związku z powyższym aneksowano umowy podpisane w ramach naboru RPLU.09.02.00-IP.02-06-NB1/20. Umowy rozszerzone w ramach alokacji z Działania 9.2 o kwotę 118 608 479 zł dotyczą wydatków przeznaczonych na działania związane z epidemią COVID-19 poprzez dofinansowanie części wynagrodzeń pracowników, dofinansowania kosztów prowadzenia działalności przez samozatrudnionych, organizacje pozarządowe i pożytku publicznego. Nabór nr RPLU.09.02.00-IP.02-06-NB1/21 został ogłoszony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie w IV kwartale 2020 roku. Kwota alokacji wynosiła 105 681 506,15 zł. Ze względu, iż w ramach powyższego naboru składanie wniosków o dofinansowanie projektu przewidziano od 29 stycznia do 12 lutego 2021 roku – nabór, weryfikacja warunków formalnych, ocena formalno-merytoryczna oraz procedura podpisywania umów będą prowadzone w 2021 roku.

- ✓ Działanie 9.5 „Aktywizacja zawodowa w ramach zintegrowanych inwestycji terytorialnych lubelskiego obszaru funkcjonalnego”. O wsparcie w ramach Działania mogły ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w szczególności urzędy pracy; osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy, niepubliczne agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe posiadające wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych, instytucje dialogu społecznego, instytucje partnerstwa lokalnego oraz pracodawcy i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów. Działanie miało na celu zwiększenie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy oraz poprawę szans na zatrudnienie osób odchodzących z rolnictwa poprzez programy aktywizacji zawodowej.

W 2020 roku w ramach Działania 9.5 nie były zaplanowane konkursy. W związku z brakiem potrzeby realizacji projektów w ramach Działania 9.5 Aktywizacja zawodowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego odstąpiono od ogłaszania naborów w ramach ww. Działania.

- ✓ Działanie 11.1 „Aktywne włączenie”. Celem Działania było zahamowanie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym w regionie. W ramach Działania realizowane były przedsięwzięcia na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej oraz integracji społecznej osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez realizację kompleksowych programów aktywizacji oraz usług reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej. Wdrożenie standardów oraz wykorzystanie nowych rozwiązań w zakresie aktywnej integracji przyczyniło się do podniesienia jakości, skuteczności i efektywności działań instytucji pomocy i integracji na rzecz włączenia społecznego. O wsparcie mogły się ubiegać m.in. instytucje rynku pracy, wspierania rodziny, pomocy i integracji społecznej, organizacje pozarządowe, jednostki samorządów. Środki mogły zostać przeznaczone m.in. na integrację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnością, programy wychodzenia z bezdomności, aktywizację społeczną i zawodową młodzieży z domów dziecka i zakładów poprawczych, usamodzielnianie wychowanków domów dziecka, kompleksowe programy reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej realizowane przez zakłady Aktywizacji Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, Program Aktywizacja i Integracja.

W 2020 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie ogłosił jeden konkurs (RPLU.11.01.00-IP.02-06-001/20) w ramach Działania 11.1 RPO WL. Alokacja przeznaczona na ww. konkurs wynosiła 17 027 798,47 zł (wartość ogółem = wkład UE). Nabór wniosków o dofinansowanie projektów trwał od 30 kwietnia do 22 lipca 2020 roku. w odpowiedzi na konkurs wpłynęło łącznie 79 wniosków o dofinansowanie projektu. Do 31.12.2020 roku trwała weryfikacja warunków formalnych oraz ocena formalno-merytoryczna wniosków złożonych w ramach konkursu. W 2021 roku prowadzona będzie procedura podpisywania umów. Natomiast w 2020 roku trwała procedura podpisywania umów w ramach konkursu ogłoszonego w 2019 roku (RPLU.11.01.00-IP.02-06-001/19). W ramach ww. konkursu Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie w 2020 roku podpisał łącznie 12 umów na kwotę ogółem 8 621 207,54 zł, w tym wkład UE wyniósł 7 322 100,55 zł. Ponadto w ramach konkursu nr RPLU.11.01.00-IP.02-06-002/18 podpisana została 1 umowa na kwotę 1 103 585,76 zł, w tym wkład UE 938 047,89 zł. W 2020 roku w ramach Działania 11.1 podpisano łącznie 13 umów na kwotę ogółem 9 424 793,30 zł, w tym wkład UE 8 260 148,44 zł.

- ✓ Działanie 11.4 „Aktywne włączenie w ramach zintegrowanych inwestycji terytorialnych lubelskiego obszaru funkcjonalnego”. Działanie skierowane było do m.in. instytucji rynku pracy, instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, podmiotów reintegracyjnych, organizacji pozarządowych działających w obszarze rynku pracy/pomocy i integracji społecznej, jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych, w tym jednostek pomocy społecznej. Wsparcie mogło zostać przeznaczone na m.in. Programy na rzecz integracji osób i rodzin wykluczonych bądź zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację oraz reintegrację społeczno-zawodową i/lub kompleksowe programy reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej realizowane głównie przez Zakłady Aktywizacji Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, w tym m.in. rozwój i upowszechnianie zatrudnienia wspieranego oraz prac społecznie użytecznych. Wsparcie kierowane było do osób pozostających bez zatrudnienia, z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzieży wykluczonej społecznie, osób bezdomnych.

W 2020 roku w ramach Działania 11.4 nie były zaplanowane konkursy, w związku z tym odstąpiono od ogłaszania naborów w ramach ww. Działania.

Dzięki zaangażowanym środkom z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 objęto wsparciem ponad 49 tys. osób. Szczegółowe dane dotyczące stanu wdrażania RPO WL zamieszczone zostały poniżej:

Tabela 10. Stan wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego

Działanie	Ilość naborów/konkursów	Liczba wszystkich złożonych wniosków	Złożone wnioski-kwota ogółem (zł)	Złożone wnioski-kwota wkładu UE (zł)	Liczba podpisanych umów	Umowy- kwota ogółem (zł)	Umowy- wkład UE (zł)	Liczba osób objętych wsparciem w programie
9.1	4	576	722 434 099,96	614 068 984,97	100	123 307 285,22	104 811 192,44	32 565
9.2	7	126	301 993 435,86	256 694 420,48	126	415 306 839,55	353 010 813,62	
11.1	13	740	965 825 041,94	820 951 285,65	291	383 384 468,80	325 876 798,48	17 106
11.4	1	19	23 293 868,86	19 799 788,53	9	14 088 191,22	11 947 962,54	

W 2020 roku w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom pandemii koronawirusa powstał program dopłat do wynagrodzeń z Europejskiego Funduszu Społecznego, którego operatorem były powiatowe urzędy pracy z terenu województwa lubelskiego. Program skierowany był do:

- ✓ mikroprzedsiębiorców oraz właścicieli małych i średnich firm,
- ✓ przedsiębiorców niezatrudniających pracowników, tzw. samozatrudnionych,

- ✓ organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń, kościelnych osób prawnych, stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego, spółdzielni socjalnych i spółek non-profit.

Otrzymanie dofinansowania, jak również jego wysokość, uzależnione były od spadku obrotów firmy spowodowanych epidemią o minimum 30% oraz od liczby pracowników objętych wsparciem. Przyznawana pomoc była bezzwrotna i mogła wynieść od 50 do 90% minimalnego wynagrodzenia ze składkami przez okres 3 miesięcy. Kwoty dofinansowania, które można było pozyskać wynoszą od 4 500 zł do 8 100 zł przez 3 miesiące na jedno miejsce pracy. Program był realizowany przez powiatowe urzędy pracy i miał na celu ochronę miejsc pracy oraz zminimalizowanie negatywnych skutków pandemii koronawirusa.

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie podjął również działania mające na celu dotarcie do jak najszerszej grupy przedsiębiorców z informacjami o formach wsparcia, realizowanych przez powiatowe urzędy pracy, w ramach Tarczy Antykryzysowej COVID-19. Zadania te wspierane były przez „Tarczobus” – mobilny punkt informacyjno-doradczy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie. W terminie od 16 czerwca 2020 roku do 3 lipca 2020 roku zespół doradczy pracowników WUP odwiedził 20 miast powiatowych naszego województwa (Zamość, Krasnystaw, Łuków, Radzyń Podlaski, Biłgoraj, Łęczna, Świdnik, Bełżyce, Opole Lubelskie, Kraśnik, Janów Lubelski, Chełm, Tomaszów Lubelski, Parczew, Lubartów, Puławy, Ryki, Włodawa, Hrubieszów, Biała Podlaska). W każdym z miast przedsiębiorcy mogli skorzystać z porad/konsultacji indywidualnych aby pomoc była adekwatna do potrzeb. Ważną częścią spotkań było również przekazanie powiatowym urządóm pracy symbolicznych czeków ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację niezbędnego wsparcia dla przedsiębiorców na zminimalizowanie negatywnych skutków pandemii COVID-19.

W celu przeciwdziałania negatywnym skutkom pandemii koronawirusa wdrożono program dopłat do wynagrodzeń z Europejskiego Funduszu Społecznego, którego operatorami były powiatowe urzędy pracy z terenu województwa lubelskiego, który będzie kontynuowany do 30 czerwca 2021 roku. do 31 grudnia 2020 roku wsparciem tym objęto około 31 tysięcy pracowników.

Dotychczasowe zmiany na rynku pracy województwa lubelskiego to również zasługa znacznych środków z Unii Europejskiej, które przyczyniły się do poprawy sytuacji na rynku pracy, jakie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie otrzymał na współfinansowanie działań związanych z rynkiem pracy. Pomimo wielu trudności spowodowanych pandemią wiele realizowanych projektów miało m.in. na celu zwiększenie liczby zatrudnionych oraz podniesienie kwalifikacji osób z niskim wykształceniem. Dzięki oferowanym działaniom zwiększyła się mobilność zawodowa mieszkańców i ich zdolności w zakresie dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do wymogów rynku pracy.

6. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

Na podstawie Porozumienia w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 zawartego 13 stycznia 2015 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie w okresie programowania 2014-2020 pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej w ramach Osi Priorytetowej I Osoby młode na rynku pracy Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (IP PO WER) realizując w województwie lubelskim zadania w zakresie: Działania 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe oraz Działania 1.2. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe.

Wydział Realizacji PO WER w 2020 roku kontynuował realizację Działania 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe. Realizacja tych działań przyczyniła się w znaczącym stopniu do poprawy sytuacji na regionalnym rynku pracy osób młodych (w wieku 18-29 lat) pozostających bez pracy, w tym osób z niepełnosprawnościami, zarejestrowanymi w PUP jako bezrobotne, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET) poprzez aktywizację zawodowo-edukacyjną, zawierającą instrumenty i usługi rynku pracy, np.

- ✓ pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy (oferty pracy, doradztwo zawodowe),
- ✓ podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz ich lepsze dopasowanie do potrzeb rynku pracy (kursy, szkolenia),
- ✓ pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego: staże i praktyki zawodowe,
- ✓ mobilność zawodowa (zmiana miejsca zamieszkania, w celu podjęcia pracy w innym mieście, mobilność zawodowa w ramach sieci EURES),
- ✓ pomoc osobom z niepełnosprawnościami w zmniejszaniu barier, jakie napotyka w zakresie zdobycia i utrzymania zatrudnienia,
- ✓ pomoc oraz wsparcie w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej.

Dodatkowo Wydział Realizacji PO WER w ramach projektów pozakonkursowych realizował w bieżącym roku, wsparcie w ramach ustawy z dnia 31 marca 2020 roku o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, tj. wsparcie w postaci dofinansowania wynagrodzeń dla osób zatrudnionych (w wieku do 29 lat) na podstawie: art. 15zzb, art. 15 zzc oraz art. 15 zze wspomnianej ustawy. Środki na przyznane wsparcie w wysokości 68 911 593,00 zł pochodziły z dodatkowego limitu rezerwy Funduszu Pracy na rok 2020 przyznanej przez Ministra właściwego do spraw pracy w kwocie 51 896 000,00 zł oraz z wygenerowanych oszczędności w ramach realizowanych projektów pozakonkursowych w kwocie 17 015 593,00 zł.

Poddziałanie 1.1.1

W 2020 roku w ramach Działania 1.1 „Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe”, Poddziałanie 1.1.1 „Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego” zamknięto i rozliczono 21 projektów zrealizowanych w okresie od 01.07.2018 roku do 31.12.2019 roku oraz ogłoszono i zrealizowano dwa nabory wniosków o dofinansowanie projektów. W ramach pierwszego naboru, wybrano do dofinansowania i podpisano 21 umów o dofinansowanie projektów z okresem realizacji od 01.01.2020 roku do 30.06.2021 roku (projekty są w trakcie realizacji). Nabór drugi, w ramach którego wybrano do dofinansowania i podpisano również 21 umów, dotyczy okresu realizacji projektów od 01.01.2021 roku do 31.12.2022 roku.

W 2020 roku w ramach PO WER zatwierdzono i przekazano do certyfikacji wydatki na łączną kwotę 74 162 016,27 zł, co dało wykonanie celu rocznego na poziomie 128% (cel certyfikacji na 2020 rok wynosił 57 754 673,00 zł).

Poddziałanie 1.2.1

W 2020 roku w ramach Działania 1.2 „Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy” Poddziałanie 1.2.1 „Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego” nie realizowano projektów konkursowych oraz nie został ogłoszony konkurs i nie zostały podpisane żadne nowe umowy o dofinansowanie projektów w ramach Poddziałania 1.2.1. Wszystkie realizowane projekty konkursowe zostały zamknięte i rozliczone w latach 2018-2019.

Do końca 2020 roku osiągnięto następujące efekty wdrażania działań PO WER:

- ✓ liczba osób bezrobotnych/biernych zawodowo objętych wsparciem w programie – 46 855 osób,
- ✓ liczba osób poniżej 30 lat z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie – 1 589 osób,
- ✓ ze szkoleń skorzystały – 11 534 osoby,
- ✓ ze staży skorzystało – 31 701 osób,
- ✓ z dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej skorzystało – 3 936 osób,
- ✓ z wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy skorzystało – 615 osób,
- ✓ z pozostałych form wsparcia (bon na zasiedlenie, prace interwencyjne) skorzystało – 3 456 osób,
- ✓ liczba osób, które uzyskały zatrudnienie łącznie – 25 988 osób (55,46%),
- ✓ liczba osób zatrudnionych objętych wsparciem dofinansowania części wynagrodzeń w ramach art. 15 zzb (tzw. ustawy COVID-19) – 8 279 osób,
- ✓ liczba osób zatrudnionych objętych wsparciem dofinansowania części wynagrodzeń w ramach art. 15 zzc (tzw. ustawy COVID-19) – 1 328 osób,
- ✓ liczba osób zatrudnionych objętych wsparciem dofinansowania części wynagrodzeń w ramach art. 15 zze (tzw. ustawy COVID-19) – 65 osób.

Tabela 11. Stan wdrażania Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

Działanie	Poddziałanie	Ilość naborów/ konkursów	Liczba wszystkich złożonych wniosków	Liczba podpisanych umów	Wartość podpisanych umów (dofinansowanie zł)	Liczba osób objętych wsparciem w programie
1.1	Poddziałanie 1.1.1 Europejski Fundusz Społeczny (EFS)	3 (nabory pozakonkursowe PUP)	63	63	334 971 041,35 (w tym 51 896 000,00 COVID-19)	25 146 (w tym 9 672 COVID-19)
	Poddziałanie 1.1.2 Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (YEI)	3 (nabory pozakonkursowe PUP)	63	63	223 971 088,41	26 358
1.2	Poddziałanie 1.2.2 Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (YEI)	2 (nabory konkursowe)	281	22	30 804 608,47	2 524
	Poddziałanie 1.2.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego		140	25	31 164 226,12	2 499

Realizacja działań w ramach POWER przyczyniła się w znaczącym stopniu do poprawy sytuacji na regionalnym rynku pracy osób młodych (w wieku 15-29 lat) pozostających bez pracy, nie uczestniczących w kształceniu, czy szkoleniu (tzw. młodzież NEET) poprzez aktywizację zawodowo-edukacyjną, zawierającą instrumenty i usługi rynku pracy oraz osób zatrudnionych (w wieku do 29 lat) poprzez wsparcie realizowane w ramach art. 15 zzb, art. 15 zzc oraz art.15 zze ustawy z dnia 31 marca 2020 roku o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw.

7. Fundusz Pracy.

Fundusz Pracy jako państwowy fundusz celowy stanowił w 2020 roku podstawowe źródło finansowania przedsięwzięć rynku pracy w Polsce, a tym samym finansowe narzędzie realizacji zadań instytucji rynku pracy w zakresie promocji zatrudnienia oraz łagodzenia skutków bezrobocia. Plan wydatków Funduszu Pracy każdego roku zostaje ujęty w tzw. Planie Finansowym Funduszu Pracy stanowiącym integralną część ustawy budżetowej. Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych odbywał się zgodnie z zarządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 sierpnia 2014 roku w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie (Dz.U. z 2014 r., poz. 1294).

Rokrocznie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie dokonuje podziału środków z Funduszu Pracy między powiatowe urzędy pracy. W grudniu 2019 roku uwzględnił w tym procesie kierunki i priorytety określone w regionalnym planie działań na rzecz zatrudnienia, na działania na rzecz promocji zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i aktywizacji bezrobotnych w 2020 roku.

W 2020 roku dla województwa lubelskiego przyznane zostały środki Funduszu Pracy na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w wysokości 190 794 540,00 zł. W wielkości tej ujęto kwotę 146 995 427,00 zł, przeznaczoną na finansowanie programów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach priorytetów inwestycyjnych:

- ✓ 8.i dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników – w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020: 72 842 208,28 zł,
- ✓ 8.ii trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i wywodzących się ze środowisk zmarginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 – 74 153 218,72 zł.

Pozostałą część przedmiotowych środków, tj. 43 799 113,00 zł stanowiły środki przeznaczone na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (np. prace interwencyjne, staże, szkolenia, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy), przy czym w tej kwocie zostały uwzględnione 2 programy regionalne (Drogi-mosty-rzeki IV, Młody Przedsiębiorczy) realizowane przez 21 samorządów powiatowych województwa lubelskiego, na łączną kwotę 10 212 000,00 zł.

Natomiast na inne fakultatywne zadania realizowane przez samorządy powiatowe, w tym m.in. opracowywanie i rozpowszechnianie informacji zawodowych oraz wyposażenie w celu prowadzenia pośrednictwa pracy lub poradnictwa zawodowego przez publiczne służby zatrudnienia i Ochotnicze Hufce Pracy, koszty związane z organizowaniem partnerstwa lokalnego na rzecz rynku pracy, została przyznana kwota 14 189 398,00 zł.

Środki Funduszu Pracy zostały również przyznane na zadania, które realizowane są przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, w tym m.in. badania, opracowywanie programów, ekspertyz, analiz, wydawnictw i konkursów dotyczących rynku pracy, a także wydawanie i rozpowszechnianie informacji o usługach organów zatrudnienia oraz innych partnerów rynku pracy, dla bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców, w kwocie 796 536,00 zł.

Zaznaczyć należy, że w trakcie pandemii koronawirusa, Wydział Polityki Rynku Pracy realizował dodatkowo zadanie prowadzenia obsługi dodatkowych wniosków z rezerwy Funduszu Pracy dla powiatowych urzędów pracy, na przeciwdziałanie negatywnym skutkom COVID-19, określonych w specustawie na zadania:

- ✓ niskooprocentowana pożyczka z Funduszu Pracy dla mikroprzedsiębiorców,
- ✓ dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorców samozatrudnionych,
- ✓ dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenie społeczne dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców,
- ✓ dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenia społeczne dla organizacji pozarządowych,
- ✓ dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz składek na ubezpieczenie społeczne dla kościelnej osoby prawnej działającej na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania oraz jej jednostce organizacyjnej.

Rozdysponowanie środków Funduszu Pracy w 2020 roku na poszczególne samorządy powiatowe województwa lubelskiego przedstawione zostały w tabeli 12.

Tabela 12. Rozdysponowanie środków Funduszu Pracy w 2020 roku w woj. lubelskim

Rozdysponowanie środków Funduszu Pracy w 2020 roku w województwie lubelskim – stan na dzień 31.12.2020 r. (zgodnie z informacją finansową przesłaną przez MRPIPS) – w tys. zł.

Jednostka	Środki Funduszu Pracy -aktywne podział algorytmem (bez EFS)	Programy EFS – RPO 8i	Programy EFS - PO WER 8ii	Razem aktywne formy	Rezerwa COVID-19									Środki fakultatywne	Aktywne Razem (algorytm+rezerwa)
					Art. 15 zzb., art. 15 zzc, art. 15 zze specustawy COVID-19	Bezrobotni rodzice oraz bezrobotni opiekunowie osób niepełnosprawnych	Zielone miejsca pracy	Powracający z zagranicy	Regiony wysokiego bezrobocia	Bezrobotni zamieszkujący na wsi	Programy wynikające z bieżącej diagnozy potrzeb rynku pracy w związku z COVID-19	Aktywizacja bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn niedotyczących pracowników	Razem rezerwa Ministra		
Biała Podlaska**	3389,0	6461,1	6577,4	16427,5	46840,0								46840,0	1365,6	63267,5
Biłgoraj**	1728,1	2338,2	2380,3	6446,6	34500,0	57,8		64,3		374,0	44,0		35040,1	469,7	41486,7
Chełm	3539,6	6592,2	6710,9	16842,7	37910,0								37910,0	1275,4	54752,7
Hrubieszów**	2151,1	3744,1	3811,5	9706,7	13500,0				1800,0	1600,0			16900,0	695,4	26606,7
Janów Lubelski**	1290,4	2039,6	2076,3	5406,3	13000,0					700,0			13700,0	481,4	19106,3
Krasnystaw	2071,5	3299,8	3359,1	8730,4	12000,0				402,6	279,6			12682,2	641,1	21412,6
Kraśnik**	2529,9	4217,6	4293,5	11041,0	20150,0				340,0	270,0			20760,0	875,5	31801,0
Lubartów**	2483,4	3969,9	4041,4	10494,7	19000,0				224,0				19224,0	758,3	29718,7
MUP Lublin	4851,9	9156,2	9321,1	23329,2	195000,0						264,2		195264,2	1992,3	218593,4
PUP Lublin**	2324,4	3948,1	4019,1	10291,6	43385,0					1303,5			44688,5	714,4	54980,1
Łęczna**	1088,2	1384,0	1408,9	3881,1	12900,0								12900,0	286,3	16781,1
Łuków**	1385,8	1923,0	1957,6	5266,4	45350,0								45350,0	388,1	50616,4
Opole Lubelskie**	1717,8	2316,4	2358,1	6392,3	18150,0					252,0			18402,0	462,6	24794,3
Parczew**	953,4	1063,5	1082,6	3099,5	11144,0					44,1			11188,1	297,8	14287,6
Puławy**	1338,6	2564,0	2610,2	6512,8	36467,0								36467,0	566,9	42979,8

Rozdysponowanie środków Funduszu Pracy w 2020 roku w województwie lubelskim – stan na dzień 31.12.2020 r. (zgodnie z informacją finansową przesłaną przez MRPiPS) – w tys. zł.

Jednostka	Środki Funduszu Pracy -aktywne podział algorytmem (bez EFS)	Programy EFS – RPO 8i	Programy EFS - POWER 8ii	Razem aktywne formy	Rezerwa COVID-19									Środki fakultatywne	
					Art. 15 zzb, art. 15 zzc, art. 15 zze specustawy COVID-19	Bezrobotni rodzice oraz bezrobotni opiekunowie osób niepełnosprawnych	Zielone miejsca pracy	Powracający z zagranicy	Regiony wysokiego bezrobocia	Bezrobotni zamieszkujący na wsi	Programy wynikające z bieżącej diagnozy potrzeb rynku pracy w związku z COVID-19	Aktywizacja bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn niedotyczących pracowników	Razem rezerwa Ministra	Razem środki fakultatywne	Aktywne Razem (algorytm+rezerwa)
Radzyń Podlaski	1081,4	1733,6	1764,9	4579,9	18200,0				461,0	767,0			19428,0	352,0	24007,9
Ryki**	1432,9	1806,5	1839,0	5078,4	16600,0								16600,0	381,3	21678,4
Świdnik**	1839,0	2578,6	2625,0	7042,6	21000,0				271,0				21271,0	480,7	28313,6
Tomaszów Lubelski**	1534,6	2469,3	2513,8	6517,7	31394,0					529,0			31923,0	477,7	38440,7
Włodawa**	1492,6	2280,0	2321,0	6093,6	9000,0				180,0				9180,0	419,3	15273,6
Zamość**	3575,5	6956,4	7081,6	17613,5	53720,0		166,0	246,0		1624,0		44,0	55800,0	1323,3	73413,5
Razem	43799,1	72842,1	74153,3	190794,5	709210,0	57,8	166,0	310,3	3678,6	7743,2	308,2	44,0	721518,1	14705,3	912312,6

**urzędy pracy, które realizują programy regionalne w 2020 roku na łączną kwotę 10 212,0 tys. zł

Krajowy Fundusz Szkoleniowy

Zmiany jakie zaszły w ostatnim czasie na rynku pracy spowodowały wiele zmian dla pracowników, ale i pracodawców. Współczesna gospodarka, oparta na nowych technologiach i zdobyczach techniki wymuszała na firmach inwestowanie w ciągłe poszerzanie i dopasowanie kompetencji swoich pracowników, a także zaktualizowanie ich wiedzy. Niestety specjalistyczne szkolenia i kursy były bardzo kosztowne i nie każdy pracodawca był w stanie sfinansować kształcenie ustawiczne swoich kadr. W związku z tym postanowiono wspomóc pracodawców w podnoszeniu kwalifikacji ich pracowników poprzez utworzenie Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

KFS to środki Funduszu Pracy, które przeznaczone były na finansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców.

W 2020 roku dla województwa lubelskiego zostały przyznane środki na finansowanie kształcenia ustawicznego w ramach KFS w kwocie 10 681 tys. zł. Powiatowe urzędy pracy przyznawały środki KFS na kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców:

- ✓ przedsiębiorcom, którzy zatrudniali mniej niż 10-ciu pracowników, a roczny obrót lub bilans firmy nie przekraczał 2 mln euro – wówczas przysługiwał im 100% zwrot kosztów kształcenia pracodawcy i jego pracowników,
- ✓ przedsiębiorcom, którzy zatrudniali więcej niż 10-ciu pracowników – wówczas otrzymywali 80% środków na kształcenie dla siebie i swoich pracowników.

W danym roku na jednego uczestnika całość dofinansowania środkami KFS nie mogła przekroczyć wysokości 300% przeciętnego wynagrodzenia.

Priorytety wydatkowania KFS w 2020 roku:

- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego dla osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem,
- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego osób po 45 roku życia,
- ✓ wsparcie zawodowe kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie lub województwie zawodach deficytowych,
- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego w związku z rozwojem w firmach technologii i zastosowaniem wprowadzonych przez firmy narzędzi pracy,
- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego w obszarach/branżach kluczowych dla rozwoju powiatu/województwa wskazanych w dokumentach strategicznych/planach rozwoju,
- ✓ wsparcie realizacji szkoleń dla instruktorów praktycznej nauki zawodu bądź osób mających zamiar podjęcia się tego zajęcia, opiekunów praktyk zawodowych i opiekunów praktyk zawodowych i opiekunów stażu uczniowskiego oraz szkoleń branżowych dla nauczycieli kształcenia zawodowego,
- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników zatrudnionych w podmiotach posiadających status przedsiębiorstwa społecznego, wskazanych na liście

przedsiębiorstw społecznych prowadzonej przez MRPiPS, członków lub pracowników spółdzielni socjalnych lub pracowników Zakładów Aktywności Zawodowej.

Priorytety wydatkowania rezerwy KFS w 2020 roku:

- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności,
- ✓ wsparcie w nabywaniu kompetencji cyfrowych,
- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników Centrów Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej, Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które mogą udokumentować wykonywanie przez co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a którym nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej,
- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego osób zatrudnionych u pracodawców, którzy w latach 2017-2019 nie korzystali ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Tabela nr 13. Podział środków KFS w województwie lubelskim w 2020 roku

Nazwa powiatowego/ miejskiego urzędu pracy	Decyzja MRPiPS	Rezerwa KFS	Razem KFS(w tys. zł.)
PUP Biała Podlaska	662,0		662,0
PUP Biłgoraj	762,0		762,0
PUP Chełm	762,0		762,0
PUP Hrubieszów	200,0	70,0	270,0
PUP Janów Lubelski	200,0		200,0
PUP Krasnystaw	250,0		250,0
PUP Kraśnik	762,0		762,0
PUP Lubartów	350,0	70,0	420,0
MUP Lublin	962,0		962,0
PUP Lublin	500,0	300,0	800,0
PUP Łęczna	250,0		250,0
PUP Łuków	500,0		500,0
PUP Opole Lubelskie	350,0		350,0
PUP Parczew	210,0		210,0
PUP Puławy	500,0		500,0
PUP Radzyń Podlaski*	226,0		226,0
PUP Ryki	250,0		250,0
PUP Świdnik	500,0		500,0
PUP Tomaszów Lubelski	563,0		563,0
PUP Włodawa	270,0		270,0
PUP Zamość	1 212,0		1 212,0
Razem	10 241,0	440,0	10 681,0

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia (RPD)

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia (RPD) to corocznie aktualizowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie dokument, który określa priorytetowe kierunki związane z zatrudnieniem oraz grupy wymagające wsparcia, a także koordynuje regionalną politykę rynku pracy poprzez wskazanie najistotniejszych działań, które będą podejmowane w województwie w tym obszarze. Każdy dokument stanowi kontynuację i uzupełnienie działań realizowanych w ramach regionalnych planów działań na rzecz zatrudnienia w poprzednich latach, których problematyka dotyczyła m.in. mobilności na rynku pracy, promocji rozwoju przedsiębiorczości i zatrudnienia na obszarach wiejskich, promocji innowacyjnych rozwiązań w zakresie przedsiębiorczości oraz aktywizacji zawodowej młodzieży itd.

Celem operacyjnym Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2020 rok była aktywizacja osób bezrobotnych do 30 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych z uwzględnieniem nowych mechanizmów i instrumentów stymulowania rynku pracy.

Szczegółowe cele planu:

- ✓ promocja kształcenia dualnego,
- ✓ promocja aktywności zawodowej wśród uczniów i studentów,
- ✓ działania mające na celu zdobywanie i uzupełnianie kwalifikacji zawodowych poprzez doksztalcenie w ramach umów trójstronnych,
- ✓ pomoc w stosowaniu środków zaradczych w poszukiwaniu zatrudnienia bądź utrzymaniu dotychczasowej pracy,
- ✓ aktywizacja długotrwale bezrobotnych,
- ✓ wykorzystanie instrumentów rynku pracy wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy do aktywizacji długotrwale bezrobotnych,
- ✓ współpraca z ośrodkami pomocy społecznej przy aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych,
- ✓ diagnoza i analiza regionalnego rynku pracy w ujęciu perspektywicznym,
- ✓ identyfikacja nowych metod w zakresie elastycznego kreowania polityki rynku pracy, uwzględniających jego dynamikę, trendy i kierunki zmian.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2020 rok koncentrował się na dwóch priorytetach:

Priorytet I Aktywizacja osób do 30 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych

Cel 1: Wsparcie bezrobotnych do 30 roku życia poprzez instrumenty rynku pracy,

Cel 2: Dostosowanie kwalifikacji młodych osób do potrzeb rynku pracy,

Cel 3: Wzmocnienie potencjału młodzieży w zdobywaniu i uzupełnianiu kwalifikacji zawodowych, kompetencji i doświadczenia zawodowego,

Cel 4: Poprawa sytuacji na rynku pracy osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

Priorytet II Poszukiwanie, analiza i diagnoza nowych mechanizmów i instrumentów stymulowania rynku pracy

Cel 1: Analiza scenariuszowa i jakościowa regionalnego rynku pracy,

Cel 2: Testowanie innowacyjnych i niestandardowych rozwiązań kluczowych problemów, uwzględniających dynamikę regionalnego rynku pracy.

RPD/2020 dostępny jest na stronie internetowej [Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie](#)

Programy regionalne

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie wraz z powiatowymi urzędami pracy z terenu województwa lubelskiego każdego roku inicjuje i realizuje programy regionalne na podstawie art. 66c ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2020, poz. 1409, z późn. zm.).

W 2020 roku realizowane były 2 programy regionalne:

- ✓ Drogi-mosty-rzeki IV;
- ✓ Młody przedsiębiorczy.

1. Drogi–mosty-rzeki IV

Termin realizacji Programu: 1 stycznia 2020 roku – 31 grudnia 2020 roku.

Główne założenia Programu:

- ✓ program adresowany do osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy;
- ✓ osoby uczestniczące w programie, zaangażowane były przy pracach związanych z utrzymaniem ładu i porządku w gminach, poprzez porządkowanie terenów zieleni, porządkowanie dróg i przystanków na terenie miast i gmin, sprzątanie rowów przydrożnych, likwidację „dzikich” składowisk odpadów w lasach, przydrożnych rowach, wykonanie nawierzchni żużlowej na drogach do pól i łąk;
- ✓ swym zasięgiem obejmował powiaty województwa lubelskiego, na terenie których gminy i spółki wodne zaplanowały konserwację rzek, kanałów oraz wałów przeciwpowodziowych.

Cele Programu:

- ✓ aktywizacja osób bezrobotnych z grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy;
- ✓ poprawa stanu technicznego urządzeń melioracyjnych, mających wpływ na bezpieczeństwo przeciwpowodziowe mieszkańców i infrastruktury terenów położonych w pobliżu dolin rzecznych na terenie województwa, w szczególności poprzez poprawę drożności kanałów i rzek, utrzymanie wód służących rolnictwu, poprawę przejrzystości wody poprzez odmulanie zbiorników wodnych, usunięcie krzaków i porostów z wałów przeciwpowodziowych, przyspieszenie spływu i obniżenie lustra wody, utrzymanie wód służących rolnictwu; zadania konserwacyjne były wykonywane w ramach umów zawieranych ze spółkami wodnymi, ich związkami oraz gminami.

Działania Programu:

- ✓ prace interwencyjne;
- ✓ staże;
- ✓ roboty publiczne.

Liczba osób uczestniczących w Programie: 385.

Środki Funduszu Pracy przeznaczone na realizację Programu: 4 007,1 tys. zł

Przewidywana efektywność Programu:

- ✓ efektywność zatrudnieniowa – 87%;
- ✓ efektywność kosztowa – 13 041,00 zł.

2. Młody przedsiębiorczy

Termin realizacji Programu: 1 stycznia 2020 roku – 31 grudnia 2020 roku.

Główne założenia Programu:

- ✓ program adresowany do osób bezrobotnych do 30 roku życia;
- ✓ propagowanie rozwoju przedsiębiorczości rozumianej jako aktywne włączenie nauki przedsiębiorczości na każdym etapie edukacji;
- ✓ promowanie idei przedsiębiorczości wśród mieszkańców województwa lubelskiego;
- ✓ aktywne wsparcie i pomoc dla osób zainteresowanych podejmowaniem pracy na własny rachunek.

Cele Programu:

- ✓ aktywizacja osób bezrobotnych do 30 roku życia;
- ✓ zintensyfikowanie przedsiębiorczości lokalnej, co przekłada się w oczywisty sposób na sytuację na rynku pracy – wzrasta zatrudnienie oraz poprawiają się warunki życia mieszkańców.

Działania Programu:

- ✓ szkolenia – indywidualne i grupowe;
- ✓ jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej;
- ✓ staże;
- ✓ refundacja pracodawcom kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy,
- ✓ bony: na zasiedlenie, szkoleniowe, stażowe, zatrudnieniowe.

Liczba osób uczestniczących w Programie: 445.

Środki Funduszu Pracy przeznaczone na realizację Programu: 6 204,9 tys. zł

Przewidywana efektywność Programu:

- ✓ efektywność zatrudnieniowa – 90%;
- ✓ efektywność kosztowa – 15 054,00 zł.

Tabela nr 14. Wydatkowanie środków w ramach Programów regionalnych w 2020 roku w województwie lubelskim (w tys. zł)

Programy regionalne 2020				
Lp.	PUP	Drogi-Mosty-Rzeki IV	Młody przedsiębiorczy	Razem
		Limit	Limit	
1.	Biała Podlaska	409,8	0,0	409,8
2.	Biłgoraj	144,0	506,0	650,0
3.	Chełm	400,0	100,0	500,0
4.	Hrubieszów	143,0	281,8	424,8
5.	Janów Lubelski	144,0	206,0	350,0
6.	Krasnystaw	380,0	170,0	550,0
7.	Kraśnik	315,2	270,0	585,2
8.	Lubartów	105,5	547,5	653,0
9.	MUP w Lublinie	63,4	440,6	504,0
10.	PUP w Lublinie	0,0	630,0	630,0
11.	Łączna	84,0	366,0	450,0
12.	Łuków	212,4	286,7	499,1
13.	Opole Lubelskie	68,2	581,6	649,8
14.	Parczew	67,6	395,0	462,6
15.	Puławy	56,3	100,0	156,3
16.	Radzyń Podlaski	0,0	282,0	282,0
17.	Ryki	200,0	400,0	600,0
18.	Świdnik	462,0	188,0	650,0
19.	Tomaszów Lubelski	396,0	0,0	396,0
20.	Włodawa	262,2	179,2	441,4
21.	Zamość	93,5	274,5	368,0
Razem		4 007,1	6 204,9	10 212,0

Zatrudnianie młodocianych

Pracodawca, który zatrudnia pracowników młodocianych w celu przygotowania zawodowego, może uzyskać refundację wypłaconych im wynagrodzeń oraz opłaconych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne. O refundację mogą wystąpić pracodawcy, jeśli zatrudniają młodocianych w zawodach określonych w wykazie zawodów refundowanych oraz spełniają warunki do prowadzenia przygotowania zawodowego w zakresie wymagań zawodowych i pedagogicznych określonych w przepisach regulujących odbywanie przygotowania zawodowego.

„Wykaz zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na

ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego” opracowany został zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2020 r., poz. 1409, z późn. zm.), na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 roku w sprawie klasyfikacji i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2018 r., poz.227), rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz.U. z 2016 r., poz.2094) oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 roku w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz.U. z 2017 r., poz. 622, z późn. zm.), a także w oparciu o konsultacje społeczne.

Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 22 grudnia 2019 roku Uchwałą Nr CIX/2236/2019 zatwierdził „Wykaz zawodów, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego”. Przedmiotowy wykaz został opublikowany w dniu 17 lutego 2020 roku w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego pod pozycją 1229. Od dnia 1 września 2020 roku uzyskuje moc obowiązującą.

Partnerstwo lokalne

Wydział Polityki Rynku Pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie w 2020 roku był zaangażowany w realizację założeń dotychczas zawiązanych partnerstw, tj. „Partnerstwa lokalnego na rzecz promocji poradnictwa zawodowego w województwie lubelskim oraz Partnerstwa lokalnego na rzecz promocji znaczenia zatrudnienia i przedsiębiorczości w województwie lubelskim”. Zadania wynikające z zapisów porozumień realizowane były m.in. poprzez rozpowszechnianie publikacji: „Edukacyjno-zawodowy Niezbędnik dla rodziców i uczniów szkół podstawowych” w szkołach województwa lubelskiego oraz „Niezbędnik Pracodawcy – oferta urzędów pracy” i „Niezbędnik Pracodawcy - kształcenie dualne, czyli „pracownik szyty na miarę”” wśród pracodawców w województwie lubelskim.

Wydawnictwo pt. „Edukacyjno-zawodowy Niezbędnik dla rodziców i uczniów szkół podstawowych” wydawane jest cyklicznie, co roku uaktualniane oraz przekazywane do nauczycieli/doradców zawodowych ze szkół partnerskich, którzy z kolei rozprowadzają Niezbędniki wśród rodziców. Zawiera informacje, wskazówki i praktyczne porady na temat wspierania młodego człowieka w procesie rozwoju edukacyjno-zawodowego.

Publikacja „Niezbędnik Pracodawcy – oferta urzędów pracy” prezentuje usługi i instrumenty rynku pracy skierowane do pracodawców. W sposób przystępny wskazane są formy wsparcia wynikające z ustawy o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy.

„Niezbędnik” zawiera przydatne informacje dla pracodawców, którzy:

- ✓ szukają pracowników i stażystów;
- ✓ chcieliby uzyskać refundację kosztów wyposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy, np. urządzenia, maszyny;
- ✓ szukają możliwości obniżenia kosztów zatrudnienia;
- ✓ chcą częściowego dofinansowania przy zatrudnieniu bezrobotnego w ramach prac interwencyjnych;
- ✓ szukają finansowania, zamówionego, bo ściśle dopasowanego do stanowiska pracy, szkolenia swoich przyszłych pracowników lub pożyczek na utworzenie stanowisk pracy;
- ✓ są zainteresowani wsparciem kształcenia ustawicznego, czyli Krajowym Funduszem Szkoleniowym;
- ✓ potrzebują pomocy jaką służy Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
- ✓ i wiele innych.

„Niezbędnik Pracodawcy – kształcenie dualne, czyli „pracownik szyty na miarę” to nasze najnowsze wydawnictwo. Przygotowując je urząd kierował się ideą tworzenia przestrzeni dla nowoczesnego szkolnictwa branżowego, odpowiadającego na potrzeby gospodarki. Kształcenie dualne stanowi połączenie teoretycznej nauki z praktyką nabytą u pracodawcy. Celem było zaprezentowanie kształcenia dualnego jako formy dającej wiele wymiernych korzyści zarówno pracodawcy, jak i pracownikowi (uczniowi). Informacje zawarte w publikacji stanowią pomoc i wsparcie w procesie podejmowania decyzji o realizacji kształcenia dualnego w firmie. W „Niezbędniku” omówiono również system kształcenia dualnego, ale także praktyczne informacje, np. o podpisywaniu umów, urlopach, wynagrodzeniach, refundacji wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom oraz wzory stosowanych dokumentów.

Fundusz Pracy jako państwowy fundusz celowy stanowił w 2020 roku podstawowe źródło finansowania przedsięwzięć rynku pracy w Polsce, a tym samym finansowe narzędzie realizacji zadań instytucji rynku pracy w zakresie promocji zatrudnienia oraz łagodzenia skutków bezrobocia. Rokrocznie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie dokonuje podziału środków z Funduszu Pracy między powiatowe urzędy pracy. W grudniu 2019 roku uwzględnił w tym procesie kierunki i priorytety określone w regionalnym planie działań na rzecz zatrudnienia, na działania na rzecz promocji zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i aktywizacji bezrobotnych w 2020 roku.

W 2020 roku dla województwa lubelskiego przyznane zostały środki Funduszu Pracy na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej. Środki Funduszu Pracy zostały również przyznane na zadania, które realizowane są przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, w tym m.in. badania, opracowywanie programów, ekspertyz, analiz, wydawnictw i konkursów dotyczących rynku pracy, a także wydawanie i rozpowszechnianie informacji o usługach organów zatrudnienia oraz innych partnerów rynku pracy, dla bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców. W związku z pandemią COVID-19 realizowano również dodatkowe zadania prowadzenia obsługi dodatkowych wniosków z rezerwy Funduszu Pracy dla powiatowych urzędów pracy, na przeciwdziałanie negatywnym skutkom COVID-19, określonych w specustawie. Środki te można było przeznaczyć na: niskooprocentowaną pożyczkę z Funduszu Pracy dla mikroprzedsiębiorców; dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorców samozatrudnionych; dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenie społeczne dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców; dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenia społeczne dla organizacji pozarządowych; dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz składek na ubezpieczenie społeczne dla kościelnej osoby prawnej działającej na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania oraz jej jednostce organizacyjnej.

8. Polityka informacyjna

Wizerunek ma kluczowe znaczenie w funkcjonowaniu organizacji. Sprawa bezdyskusyjną staje się więc ustalenie narzędzi komunikacyjnych dla systematycznych i długofalowych działań zmierzających do optymalizacji zarządzania polityką informacyjną oraz promocyjną. Realizacja strategii komunikacyjnej opierać się powinna o sprawne działanie komórki PR, której właściwe ułożenie w strukturze organizacyjnej i odpowiedni zakres kompetencji ułatwia osiągnięcie celów wizerunkowych.

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie w 2020 r. kontynuował wdrażanie rozwiązań mających na celu usprawnienie komunikacji wewnętrznej ponieważ sprawna komunikacja wewnętrzna determinuje jakość i aktualność informacji kierowanych na zewnątrz. W tym celu podjęte zostały nowe przedsięwzięcia służące dzieleniu się z opinią publiczną rzetelną i potrzebną wiedzą z obszaru działalności WUP. W kwietniu uruchomiona została strona WUP w Lublinie w portalu społecznościowym Facebook. Kilkaset postów umieszczonych w tym medium dotarło do dziesiątek tysięcy odbiorców z bieżącą informacją z obszaru rynku pracy, funduszy europejskich i działań przeciwdziałających negatywnym skutkom pandemii. Również strona internetowa Urzędu przeżywała renesans w ilości odsłon, wskazując jednoznacznie na potrzebę bieżącej komunikacji o usługach dostępnych w WUP.

Mając na względzie fakt, iż celem polityki informacyjnej całej administracji publicznej jest uzyskanie zrozumienia i akceptacji społecznej dla zadań i działań przez nią podejmowanych opracowano wewnętrzną regulację w tym zakresie. Założono również, że polityka informacyjna Urzędu rozumiana jako całokształt działań związanych z informowaniem opinii publicznej o aktywnościach Urzędu oraz kształtowaniem jego pozytywnego wizerunku jest nieodłącznym elementem wspomagającym proces osiągnięcia wyznaczonych i przyjętych do realizacji celów samorządu województwa. Działania podjęte w tym obszarze dotyczyły przede wszystkim pracy nad jakością i celowością wytwarzanych informacji, poszukiwaniu nowych kanałów i technik przekazu, doboru grup docelowych oraz nadanie informacji atrakcyjnego i estetycznego image'u.

9. Podsumowanie

Z analizy danych zawartych w niniejszym dokumencie wynika, iż od 2014 roku do końca 2019 roku następowała systematyczna poprawa sytuacji na rynku pracy i spadek liczby osób bez zatrudnienia. Niestety początek 2020 roku przyniósł ogólnoswiatową pandemię COVID-19, która przyczyniła się do znaczących zmian społeczno-gospodarczych. Jedną z negatywnych zmian jest wzrost poziomu bezrobocia. Na koniec 2020 roku liczba bezrobotnych w województwie lubelskim wyniosła 76 505 osób, co oznacza wzrost w skali roku wynoszący 7 126 osób (tj. o 10,3%; rok wcześniej odnotowano spadek o 6,8%). Pierwsze dane jakimi dysponuje Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie pokazują, iż w styczniu 2021 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w województwie lubelskim wyniosła 79 276 osób i była wyższa o 2 771 osób (tj. o 3,6%) w porównaniu z grudniem 2020 roku i o 5 960 osób (tj. o 8,1%) wyższa niż w styczniu 2020 roku.

Nasz region pod względem liczby zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2020 plasował się na 5 pozycji wśród innych województw (patrzac od największej liczby bezrobotnych).

O zachodzących zmianach jakie nieustannie dokonywały się na rynku pracy świadczy również kształtowanie się udziału bezrobotnych w populacji aktywnych zawodowo, czyli stopa bezrobocia. Poziom tego wskaźnika ściśle wiąże się z liczbą bezrobotnych. Gdy mamy do czynienia ze spadkiem liczby rejestrujących się osób także stopa bezrobocia spada i odwrotnie. W końcu 2020 roku stopa bezrobocia wyniosła 8,2% i była wyższa niż w końcu 2019 roku o 0,8 pkt. procentowego. Gdyby brać pod uwagę tylko okres pandemii (tj. grudzień w porównaniu do marca) to pod względem wzrostu stopy bezrobocia jako województwo zajęliśmy 2 miejsce (wzrost o 0,6 pkt. proc.) po województwie świętokrzyskim (wzrost o 0,5 pkt. proc.) licząc od najniższego. W kraju wzrost ten wyniósł 0,8 pkt. proc. Jeżeli chodzi o powiaty to najniższą stopę bezrobocia odnotowuje się w powiecie łukowskim i biłgorajskim, a najwyższą w powiecie włodawskim i chełmskim.

Opracowując dokument nie sposób nie wspomnieć o tym, że bez aktywnej i przede wszystkim efektywnej pomocy osobom pozostającym bez zatrudnienia oraz pracodawcom, ze strony Miejskiego i Powiatowych Urzędów Pracy, nie byłaby możliwa dotychczasowa poprawa sytuacji na rynku pracy. Świadczą o tym informacje umieszczone w publikacji Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, pn. „Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w roku 2019”. Z danych zawartych w ww. dokumencie wynika, iż województwo lubelskie wśród wszystkich województw uzyskało **efektywność zatrudnieniową dla aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu – 81,72%**, w skali kraju efektywność zatrudnieniowa wyniosła 85,52%.

Poza tym nasze województwo:

- zajmowało **3 miejsce** wśród 16 województw pod względem **efektywności zatrudnieniowej po stażach** (87,37%);

- zajmowało **3 miejsce** wśród 16 województw pod względem **efektywności zatrudnieniowej po robotach publicznych** (93,49%);

Warto w tym miejscu wspomnieć także o tym, iż województwo lubelskie **osiągnęło efektywność kosztową dla aktywnych form przeciwdziałaniu bezrobociu** w kwocie 9 152,01 zł, w skali kraju efektywność kosztowa wyniosła 10 154,30 zł.

Dotychczasowe znaczne środki z Unii Europejskiej, jakie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie otrzymał na współfinansowanie działań związanych z rynkiem pracy, przyczyniły się do poprawy sytuacji na rynku pracy. Wiele realizowanych projektów miało na celu zwiększenie liczby zatrudnionych, podniesienie kwalifikacji osobom z niskim wykształceniem czy uruchomieniem nowych działalności gospodarczych. Dzięki oferowanym działaniom zwiększyła się mobilność zawodowa mieszkańców i ich zdolności w zakresie dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do wymogów rynku pracy. Należy przy tym dodać, iż pomimo dysponowania przez samorządy powiatowe funduszami na aktywizację osób oddalonych od rynku pracy, coraz częściej pojawiały się problemy przy rekrutowaniu uczestników projektów czy przy zatrudnianiu ze względu na obawy przed utratą świadczeń społecznych.

Niestety w 2020 roku wszechobecna pandemia COVID-19 wymusiła na wszystkich gospodarkach wprowadzenie szeregu restrykcji, które znacząco wpłynęły na gospodarkę i społeczeństwo. Jednak pomimo tych wielu ograniczeń, bezrobocie rejestrowane wzrosło w niewielkim stopniu, zarówno w Polsce, jak i w województwie lubelskim. Udało się to dzięki wdrożonym działaniom antykrzysowym ukierunkowanym przede wszystkim na ochronę miejsc pracy i zachowanie płynności finansowej przedsiębiorstw. Dodatkowo negatywne skutki wprowadzonych obostrzeń były i nadal są łagodzone również wsparciem z tzw. tarczy branżowej. Nadmienić należy tutaj, że w najtrudniejszej sytuacji są firmy działające w branży turystycznej, hotelarskiej i gastronomicznej. Jednak nie należy zapominać o tym, że obecnie obserwuje się dopiero początek tych znaczących zmian spowodowanych pandemią COVID-19.

W 2020 r. na wojewódzkim i krajowym rynku pracy pracodawcy napotykali na coraz większe trudności ze znalezieniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. Korzystnym rozwiązaniem w tej sytuacji było krótkoterminowe zatrudnienie cudzoziemców. W przypadku województwa lubelskiego ok. 80% pracowników obcokrajowców stanowili obywatele Ukrainy. To oni zazwyczaj redukowali braki pracownicze w gospodarstwach domowych, a także w sektorze budowlanym, rolniczym, transporcie i handlu. Cudzoziemcy zatrudniani w dobrze opłacanych zawodach stanowili jednak niewielki odsetek wśród pracujących, a zdecydowana większość to wykwalifikowani robotnicy i osoby wykonujące proste prace. Niestety epidemia COVID-19 i liczne restrykcje związane z przemieszczaniem się

wprowadziły nie tylko niepokój i niepewność u cudzoziemców pracujących w Polsce, jak i u pracodawców ich zatrudniających, ale wymusiły również zmiany w przepisach przewidujące m.in. szczególne rozwiązania dotyczące legalizacji pobytu i pracy cudzoziemca.

Podsumowując, w 2020 roku trend systematycznej poprawy na rynku pracy został zachwiany pojawieniem się ogólnoswiatowej pandemii COVID-19, która przyniosła znaczące zmiany na rynku pracy. W związku z wieloma negatywnymi skutkami spowodowanymi pandemią Publiczne Służby Zatrudnienia nie tylko w województwie lubelskim, ale w całym kraju, stanęły przed trudnym wyzwaniem przeciwdziałania negatywnym zmianom wywołanym pandemią COVID-19. Dzięki uruchomieniu dodatkowej rezerwy Funduszu Pracy w ramach Tarczy Antykryzysowej czy Tarczy Branżowej wdrożono rozwiązania ukierunkowane przede wszystkim na ochronę miejsc pracy i zachowanie płynności finansowej przedsiębiorstw. Warto jednak dodać, iż obecnie obserwujemy dopiero początek tych zmian.

Jak już wcześniej wspomniano **Publiczne Służby Zatrudnienia w 2020 roku w województwie lubelskim realizowały nowe zadania związane z wdrożeniem i wypłatą pomocy finansowej w ramach Tarczy Antykryzysowej**. W procesie tym Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie pełnił rolę koordynatora PSZ w województwie lubelskim - występując o środki z Funduszu Pracy oraz przekazując środki z EFS (RPO WL oraz PO WER) powiatowym urzędом pracy, a następnie rozliczając je. Poniżej przedstawiono dane dotyczące wdrożonej pomocy w 2020 roku.

Stan wdrażania Tarczy Antykryzysowej przez WUP w Lublinie w 2020 roku:

- ✓ liczba zaakceptowanych wniosków – 2 266;
- ✓ kwota wsparcia – 356 933 430 zł;
- ✓ liczba podtrzymanych miejsc pracy – 80 219.

Stan wdrażania Tarczy Antykryzysowej przez MUP/PUPy w 2020 roku:

Pożyczki art. 15 zzd:

- ✓ liczba udzielonych pożyczek – 81 415;
- ✓ kwota wsparcia – 402 595 677 zł;
- ✓ odsetek zrealizowanych wniosków (średnio w regionie) – ok. 92%.

Wsparcie współfinansowane z EFS (art. 15 zzb;15 zzc i 15 zze):

- ✓ liczba MMiŚP wspartych przez PUPy z rezerwy FP (+POWER+RPO) – 7 608;
- ✓ liczba samozatrudnionych wspartych przez PUPy z rezerwy FP (+POWER+RPO) – 10 868;
- ✓ liczba organizacji pozarządowych wspartych przez PUPy z rezerwy FP (+POWER+RPO) – 85.

Łączna kwota udzielonego wsparcia wyniosła 180 895 758 zł. Łącznie uchronionych miejsc pracy – 40 597.

W 2020 roku całościowe wsparcie udzielone przez PUP/MUP w województwie lubelskim wyniosło 583 491 435 zł i przyczyniło się do ochrony 122 012 miejsc pracy.

Całościowe wsparcie udzielone przez PSZ w 2020 roku wyniosło 940 424 865 zł i dzięki temu objęto ochroną 202 231 miejsc pracy.